

غویں اور ژبده

كل رسول ایلیم

Ketabton.com

ورمبني ٲولگه

فوتبي اور ٲيدہ

(افسانہ)

ليکوال : گل رسول ايلم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
پیل کؤم پئہ نامہ د اللہ چہ ہر مہربانہ او بخبنونکے دے

د چاپ ټول حقوق د لیکونکي په حق کېښي خوندي دي

Disclaimer

This is a work of fiction. Names, characters, businesses, places, events, locales, and incidents are either the products of the author's imagination or used in a fictitious manner. Any resemblance to actual persons, living or dead, or actual events is purely coincidental.

يادگيرنه

د دې افسانو ټول کردارونه فرضي دي که کوم کردار يا کومه
واقعه د چا د کردار يا د ژوند د رېښتنې واقعي سره مناسبت
لري نو دا به قطعاً يو اتفاق وي ځکه چې ليکوال د ټولني خبرې
کوي د ذات نه.....

د کتاب پېژنگلو

غوتی اورژېده	-----	کتاب نوم
گل رسول ایلم	-----	لیکونکے
03449507275	-----	رابطه نمبر
mukhlis.gul.rasoolkhan@gmail.com	-----	ای میل
اکتوبر 2021ء	-----	اشاعت
گل رسول ایلم	-----	کمپوزر
250 روپی	-----	بیه
پینځه سوه	-----	شمېر
همايون غزل	-----	پروف ریډنگ
عامر پرنټ اینډ پبلشرز، پېښور	-----	د چاپ ځائے
aamirprint2010@gmail.com		
0300-9019499		

د موندلو درکونه

- * حماد بک سنټر امیر افضل خان پلازه مېن بازار بټخېله
- * پښتو اکېډیمي کتاب پلورنځائے پېښور پوهنتون
- * سډیس بک ډپو مېن بازار منډا

ٲٲٲٲ

د هغه چا ٲٲٲٲ نوم چٲٲ ٲول عمر ئٲٲ زما ٲٲٲٲ نوم فخر كرٲٲ دٲٲ او
زه ئٲٲ دٲٲٲٲ او ٲٲٲٲ اخيرت د خٲٲل سرتاج كٲٲلٲٲ ٲٲٲٲ -

ڊالھي

- * د پښتو د افسانې او شعر لوتے نوم (لائق زاده لائق) صېب ته چې
زما اوستاد دے او زمائې پء ډپر اخلاص سره رهنمائي کړې ده -
- * زما خوږ يار همایون غزل صېب ته چې پء ما ډپر گران دے -
- * هغه چاته چې د پښتون او پښتو ژبې سره مينه کوي -

پء درناوي

گل رسول ايلم

کوز دير بخت بلنده خادگزي

فہرست

- ❖ د گل رسول ایلم افسانې 10
- ❖ غوتی اور ژبده یو تاثر 15
- ❖ شلمه صدی او پښتو افسانہ 17
- ❖ گل رسول ایلم او افسانہ 20
- ❖ د گل رسول ایلم " غوتی اور ژبده " 21
- ❖ دا قیصی 23
- ❖ د ایلم جان لنډه پېژنگلو او افسانې 24
- ❖ خپلی خبرې 28
- 1) نیمگرے ارمان 31
- 2) حوالات 37
- 3) دوه بجې 42
- 4) بدل 49
- 5) غوتی اور ژبده 53
- 6) قاری صېب 57
- 7) د توپک شپېلی 61
- 8) قلم 68
- 9) خدا کټه ژړا 74
- 10) رحم 80

83	11	د مینې کور
87	12	لوی سپرے
92	13	تش لاس
95	14	زهر
97	15	تمنا
99	16	جرم
102	17	چغې
105	18	درې بنې
109	19	ننداره
111	20	خادر

د گل رسول ایلم افسانې

دا د افسانې دور دے، که اردو ادب دے، که نړیوال ادب او که پښتو ادب، خو په منثور ادب کښې غالب رجحان او مېلان د افسانې په لوري دے، هم دغه وجه ده چې دومره قلیل وخت کښې افسانه د خپل عروج تر بامه رسېدلې ده او د هغې نه هم په بره د تللو کوشش کوي، او په دغه کاوش کښې تر ډېره حده کامیابه او کامرانه هم ښکاري، ددې د کامیابۍ یو بل راز دا هم دے چې د افسانې لمن ډېره فراخه او وسیع ده، عهد به عهد دغه لمن خپل فراخوالي له نور هم وسعت ورکوي او د افسانه نگار او تخلیق کار نه د نوو نوو تجربو، قسمونو، قیصو، او د نوو موضوعاتو غوښتنه کوي، نوي نوي څیزونه په ځان کښې جذب کوي او دغه عمل لا مخ په وړاندې روان دے، هر څو که زمونږ د پښتو ادب افسانه هم د نړۍ د دغه نورو ژبو د ادب د افسانه نگارۍ سره په دغه سفر کښې شامله ده او د دغه زغل (Race) برخه ده، خو په دغه مقابله کښې لږه کمزورې هم ښکاري، د هغې وجه دا ده چې زمونږ پښتو افسانه چې له کومه راوچته شوې وه او له ځان سره یې څه راوړي وو زمونږ افسانه نگارو دا د هغه ځایه نه خوځوله، هم په هغه ځای باندي ساکت

او جامد ولاړه وه، خو ولې كه مونږ وگورو نو د دې په نسبت د دغه نورو ژبو افسانه لالچي وه او ده هم دغه وجه ده چې د ارتقاء په سفر كښې ډېره مخ په وړاندې لاړه، خو دا د پښتو افسانې خوش قسمتي وه چې كله پښتو افسانه د ارواښاد طاهر افریدی صېب لاسو له راغله، نو هغوي پښتو افسانه د نوؤ رجحاناتو سره مخ كړه او دغه شان زمونږ افسانه وځلېده او هغه جمود يې مات كړو - نن سبا بناغله فاروق سرور د پښتو افسانې سر څنه كوي - پښتو افسانه يې نوؤ موضوعاتو او رجحاناتو سره اشنا كړه - ارواښاد طاهر افریدی چې د علامتي افسانې كومه ابتداء كړې وه فاروق سرور په دغه لړ كښې پښتو افسانه د عروج تر بامه ورسوله - پښتو افسانه ئې د علامت نه هو څو قدمه وړاندې د تجرید په لور گامزن كړه - هغه وخت لري نه دے چې پښتو افسانه د نړيوالې افسانې سره په یو صف كښې څنگ په څنگ ودرېږي -

پښتو ادب كښې د افسانې په لوري د نوي كهول دغه زيات مېلان او رجحان يو ښك شگون دے خو ورسره مونږ له پكار دي چې مونږه د موضوعاتو او رجحاناتو په لړ كښې د جمود ښكار نه شو او مونږ خپله افسانه د نوؤ نوؤ رجحاناتو سره مخ كړو نه دا چې هم هغه زور امام او زړې تراوې - يو بهترينه لار دا هم ده چې مونږ وخت په وخت د پښتو افسانې د نړيوال ادب د افسانو سره يوه تقابلي جاج هم اخلو، دغه جاج په دې بنياد هم

ضروري دے چي زمونڙ افسانه هم د دغه ژبو راکړے شوي تحفه ده او دا لازمه خبره ده چي کوم حائے د يو څيز بنياد او اصل وي د هغي د معيار مرکز به هم هغه حائے وي - پروفېسر ډاکټر حنيف خليل صېب په خپل کتاب "پشتو زبان و ادب کی تاريخ" کښي ليکي چي:

"پشتو میں افسانہ نگاری کی روایت کو ہم چند استثنائی مثالوں سے قطع نظر، انگریزی اور اردو ادب کی ہی دین سمجھتے ہیں "

بهر حال دغه تقابلي جاج اخستل به زمونڙ افسانې دپاره د تحرك سبب گرځي او مونږ ته به د افسانې د نوؤ غوښتنو اندازه هم كېږي -

گل رسول ایلم د نوي كهول ېو نمائنده شاعر او اديب دے - ډېر فعال، متحرک او خواري کښ ليکوال دے - موصوف سره زما تر اوسه مخ په مخ ليدل نه دي شوي بلکې د سوشل ميډيا په ذريعه مو پېژندگلي شوې ده او هم دغه زمونږ د تعلق او تړون ځانگړې حواله ده - گل رسول ایلم د څه مودې راهسې افسانه ليکي او اوس ئې د " غوټی ورژبده " په نوم خپلو لوستونکو ته وړاندې کوي چي په منثور ادب او بالخصوص قيصه ايز ادب کښي يوه بڼه او گټوره اضافه ده - د موصوف دغه افسانې هم روايتي افسانې دي - دا خو ښکاره خبره ده چي يو ليکوال او تخليق کار چي د کومې ځاؤرې او وطن سره نسبت او تړون لري، په هغه به د هغه رواياتو او کلتور اثر ضرور وي، او

بیا دغه اثر د هغه په تخلیق کښې څرگندېږي، ځکه چې یو ادیب هغه څه بیانوي، د هغه څه ترجماني کوي څه چې هغه په خپله ټولنه کښې ویني گوري - لکه یو مغربي نقاد آرنلډ وائي چې ادب د ژوند تنقید دے - نو خبره د اثر اخستو ده - بیا په افسانه کښې د دغه اثر نه زیاته قیصه متاثره کېږي او ځنې نقادان په افسانه کښې د ټولو نه اهم خیز هم قیصه گڼي -

پروفیسر ډاکټر حنیف خلیل لیکي چې:

"فکشن اور خصوصی طور پر افسانه میں قصه (Tale) شہ رگ کی حیثیت رکھتا ہے "

بنیادي خبره دا ده چې زمونږ موصوف د دې افسانو لیکوال هم د پښتنې ځاؤرې یو زیرک لیکوال دے او زمونږ اکثر پښتنو افسانه نگارو په خپلو افسانو کښې د پښتنې روایاتو او پښتنې ټولنې ترجماني کړې ده، نو زمونږ د نن شاه زلمي گل رسول ایلم هم دغه روایت برقرار ساتلے دے ، دوي هم په خپلو افسانو کښې د خپل ژوند او ټولنې لیدلي کتلي نشب او فراز، تجربات او مشاهدات او طبقاتي کشمکش ډېر په مؤثر انداز کښې بیان کړے دے ، د دوي افسانې د سوچه، ساهو او پښتنې روایاتو نه صرف زړه رابښکونکې ترجماني ده بلکې د دغه ټولنې ژوندي جاړن تصویرونه دي هم دغه وجه ده چې دغه اثر د دوي په افسانو غالب دے او له دغه اثره یې قیصه هم

متاثره ده حُکّه چي د دوي د افسانو اکثر قيصي د پښتني رواياتو نه دکي دي او د پښتني معاشرې سره تړلي قيصي دوي د خپلو افسانو د ملا تير گرځولې دے - دا شاه زلمې په خپله خاوره بي کچه مئېن دے د خپلي ټولني د اصلاح او د اولس د educate کولو په غرض ئې قلم په گوتو کښي نيولې دے او د دغه مقصد د حاصلولو دپاره يې د افساني غوندي موثره ميديم خان دپاره غوره کرې دے - دا ټولي افساني وخت په وخت زما له نظره تېرې شوې دي حُکّه نوزة دلته په افسانو د بحث نه ډډه کوم او نېغ په نېغه لوستونکي دي افسانو لوستو ته رابللم او بس دومره به اووايم چي

"خدا کرے زور قلم اور زياده"

په درناوي

واجد ودان خليل

کوزه پشتخړه پېښور

۱۱ نومبر ۲۰۲۱

غوټی اورژېده یو تاثر

که نه وي نه وي نوڅه د پاسه سل کاله ئې کېږي چې پښتو افسانې خپل سفر شروع کړې دے او بڼه په آب و تاب مخ په وړاندې روانه ده او په خپله لمن کېښې نوې نوې مشاهدې، تجربې او فکري پراختیا رانغاړي او د پښتو ادب په جولۍ کېښې ئې ځایوي - په اول اول کېښې به اوږدې اوږدې افسانې لیکلې شوې چې قیصه به ئې په خوند خوند د انجام په لوري زغلبده بیا یو وخت راغے چې علامتي او تجریدي افسانې مخې ته راغلې او بیا ورپسې مختصرې او ځنې ډېرې مختصرې او لنډې افسانې هم اولیکلې شوې ټولې په خپل خپل ځانې بڼې او د قدر وړ دي خو چې څومره خوند او مزه په د افسانې په قیصه ایز او بیانیه اسلوب کېښې موجوده ده نو هغه خوند او مزه په بله (علامتي او تجریدي) افسانه کېښې نشته - د افسانې په دې سفر کېښې د ځلمو لیکوالو برخه درنه هم ده او پوره هم ده -

ځنو ځلمو د خپلې مطالعې په اثر کېښې افسانې لیکلي دي او بڼې ئې لیکلي دي کم از کم زه ئې د مقدار او معیار دواړو نه مطمئن یم - په دې ځلمو کېښې بڼاغلے گل رسول ایلم هم شامل دے چې د خپلو افسانو مجموعه ئې "غوټی اورژېده" تیاره کړې

ده - ما ئي ٽولي افساني ٽلوسٽي چي لنڊي او اوڀردي دواڀرہ قسمہ افساني پکڻبي شته - کوم لوازمات چي د ادب اُستادانو د يوي افساني دپاره ٽاکلي دي نو دي ٽلمي گل رسول ایلم د هغي پء رنا کڻبي خپلي افساني تر خپل وس پوري د معيار پء تله تللي دي - تر ډبره حده پوري ئي کونښن کڙم دے چي بي حايه طوالت اونء لري او د مطلب خبري پء ډبره سوچه اسانه، عام فهمه او روزمره اسلوب کڻبي راغونډي کڙي دي چي افسون هم لري، تجسس هم لري او انجام ئي هم فکر ٽن دے قاري پء حيرت کڻبي پرڀاسي -

دا د گل رسول ایلم کتاب ٽولي ٽالي شل افساني لري او زياتره وږي افساني دي چي زمونږ حني ليکوالان ملگري ورته "افسانچي" وائي خو بهرحال بنء کونښن دے چي د گل رسول ایلم صېب ارادي پخي وي او افساني ليکلو ته ئي فکر وي نو اُمېد کېدے شي چي پء راروان وخت کڻبي د افساني يو معتبر ليکوال اوگرخي انشاءلله - زء داد ورکووم او دُعاگو يم چي تل دي بريالے وي فکر ئي تاند غواږم - مننه

پروفېسر ډاکټر اسلم تاثير اپريدے

۷ اکتوبر ۲۰۲۱ء

شلمه صدی او پښتو افسانه

د ښاغلي گل رسول ایلم د افسانو ټولگه غوټی اور ژبده یو نظر..... لائق زاده لائق پښتو ادب په شلمې صدی کښې ډېر رنگونه بدل کړه. د دې نه وړاندې د کلاسیکي دور نومونه په شمار دي د دې وجه دا ده چې پښتانه د قبائلي شخړو سره مخ وو او د تاله واله وحدت په وجه قلم ته اوزگار نه وو چې چا لکه د خوشحال بابا د پلار نیکه د مغلو دربار نیولې وو هغوي د کتاب قلم سره اشنا وو او یا بزرگانو ، صوفیانو د خپل مسلک مطابق په توره او قلم سره د پښتو ژبې خدمت کولو.

خو شلمې صدی پښتو ته ډېر څه ورکړه د پښتو د افسانې بابا راحت زاخيلي د غزل بابا حمزه شینواري لوی څیرنکار افضل رضا لوی هنر مند خیال محمد لوی استاد رفیق شینواري لوی ډاکټر رحمان لوی سترگه ور صاحب زاده عبدالقیوم خان او داسې نور د شلمې صدی دغه لویو خلکو بیا نور لوی خلق پیدا کړه چې دا خاوره دا منطقه ډېره غني کړه. دغه شان شلمې صدی د خدائي خدمتگارو قربانی هم اولیدې او افغانستان ته د روسیانو راتگ هم دې صدی د هاغه قام پرستو مخونه هم اولیدل چې پښتو او غېرتونه ئې ډالرو

خرخ کرل او د کال 1893 د معاهدې یاد ئې بیا تازه کړو . د شلمې اخري لسيزو په دې خاورې لمبې بلې کړې د گوندونو په نامه ډېرو چا خپل جیبونه ډک کړه . چا چې په ټول عمر کښې کابل نه وو لیدلې هغوي د پېسو په خاطر اروپا ته اوختیدل دې ټولو حالاتو د دې خاورې زهنونه او هنرونه ډېر متاثره کړه چې د پښتو شاعری ته بغاوت راغی او افسانه سلگو اونیوه دزیتون بانو، گل افضل خان ، اریاب رشیدعلي خان او قلندر مومند د کلاسک دور نه اوس پښتنه افسانه راوتې ده اوس زیات لیکوال الميې ليکي ستاسو په لاسونو کښې د افسانو دغه ټولگه "غوټې اور ژبده" هم د حلمي لیکوال ښاغلي گل رسول ایلم د ژوند الميې دي چې د خپل عنوان په غیره کښې هر څه کښې ئې هر څه خوندي کړي دي د ژوبل ژوبل لفظونو په هنداره کښې د ایلم ټصویر واضحه جوړېږي هغه یو حساس او دردیدلې زړه لري پخپله هم د یو ازغن ازغن ژوند سره مخ دے خو د حوصلې "ایلم" دے -

د افسانو ژبه ئې ساده او روانه ده هغه د خپلو ټولو افسانو کردارونه گېر چاپیره ویني او هم دا د یو ښه افسانه نگار کمال دے د ښاغلي ایلم ټ محرومي هم د هغه سره خبرې کوي خو دے د دغه محرومو نه د تختیدو لارې لټوي اختصار، تجسس او کلائمکس د یوې افسانې حسن دے او ایلم جان په دغه راز پوهه دے -

زه پوهېږم چې په راتلونکي وخت کې به د گل رسول ایلم
مشاهده سېوا کېږي او چرته چرته چې "غوټی رږي" نو ایلم
جان به پرې نورې ساندي وائي.

سترگې ئې غړېږي خو څه نه ويني
داسې د رندو په بناړ کې اوسمه

لائق زاده لائق صېب

پخوانی ډایریکټر

راډیو پاکستان اسلام آباد

و پرائیویټ سیکټري وفاقي

وزارت امور کشمیر

صحت، ریلویز و پاپولیشن

ویلئیرز اسلام آباد

گل رسول ایلم او افسانه

"غوټی اور ژبده" د گل رسول ایلم صېب د افسانو مجموعه ده منم چې افسانې مختصرې دي خو په ټول پوره دي. دا ځوان فکره لیکوال ډېر معیاري لیک کوي هسې خو افسانې ډېر و لیکوالانو لیکلې دي خو افسانه لیکل د هر لیکوال د وس کار نه د مې گل رسول ایلم صېب چې کومې افسانې لیکلې دي د خپل فکر مطابق ئې ډېرې بڼې لیکلې دي. د معنی په لحاظ برابر دي د لوستونکو مینه پرې ماتېږي او مبصرین ځان پله پخپله مائله کوي أمېد لرم چې راتلونکي وخت کې به لیکوال نورې هم بڼه معیاري افسانې لیکي.

زه په دغه زیار گل رسول ایلم صېب ته ډېر داد او ډاډ ورکوم چې په دومره کم عمری کې ئې داسې جوت قدم پورته کړو. ډېره مننه

په ډېر درناوي

سلیم منور اشتنغر چارسده

۲۰ اکتوبر ۲۰۲۱ء

د کُل رسول ایلم "غوٽی اور پڙېده"

په داسې وخت کښې چې هر یو ځلمه او پېغله شاعری پسې لیونې ده یو ځوان داسې هم دے چې د افسانې مېدان ته ئې را دانگلي دي - او د گڼ شمېر افسانو خالق هم جوړ شوه دے - چې کُل رسول ایلم ماته د خپل کتاب په حقله او وئیل نو د حېرانتیا سره سره زه خوشحاله هم شوم - زما د خوشحالی واحد وجهه د یو ځوان د ادب په مېدان کښې نثر او په نثر کښې افسانه ځان د پاره ټاکل وو - څنگه چې ادب لویه پراخه سینه لري دغسې افسانه هم خپل ډېر رنگونه لري - زمونږ د افسانې په تاریخ کښې زاخيلي صېب نه تر نورالامين يوسفزي صېب او د سیده بشری بېگم المعروف س ب ب نه واخله تر تاج خټکې، زېتون بانو، سلمی شاهین پورې گڼ شمېر افسانه نگاران مونږ وینو - او زما خپل مېدان نثر او په نثر کښې افسانه او ناول پاتې شوي دي نو زما خوشحالي په ځانې وه - دا په خپل ځانې ډېر د ویاړ مقام دے چې نثر ته اوس د ځوان کهول مخه ده - تحقیق، ناول، افسانه پرمختگ کوي لگیا دے او د پښتو ژبې جولی د قیمتي پنگو نه ډکېږي - او په دغه پنگه کښې د غوټی اور پڙېده په نوم یوه بله قیمتي ډالی واپولې شوه - زه په دې زیار او کار ایلم ته مبارکي ورکوم - خو پورې چې د کُل رسول ایلم د افسانو

د معیار تعلق دے نو د یو ځوان په څېر د هغه سوچ هوائی نه دے۔ ایلم د خپل قلم نه د هغه د فکر او سوچ دردونه د معاشرې ځینې ناولي اړخونه، څه تراخه حقیقتونه په ډاگه کړي دي۔ هغه د خپلې ټولني دغه اړخونه په گوته کوي هم او لوستونکي ځان سره د کردارونو د تگ په لار بوځي هم۔ زما په خیال د یو لیکونکي دا غټه کامیابي وي او په دغې کبني گل رسول ایلم کامیاب شوی دے۔

زه په دے بنگلي کتاب دے ځوان ته مبارکي هم ورکوم او دا هیله لرم چې د افسانې دا سفر به خپل منطقي انجام ته اړو مرو رسوي۔ د وخت او عمر سره انسان کبني عقل راځي، شعور پخپري او د لیک توان زیاتېږي۔ په نظر کبني وسعت پیدا کېږي او سوچ فراخه کېږي نو زه دا پهه یقین سره وئیلے شم چې د دې ځوان سبا به روښانه وي خو که دے خپل لیک هم داسې جاري اوساتي۔ زما دعا د گل رسول ایلم سره ده قلم دې ئې دغسې روان اوسي امین۔

په درناوي

محترمه کلثوم زېب

پېښور

نېټه: ۱۰ اکتوبر ۲۰۲۱ء

دا قیصی

د بناغلي گل رسول ایلم دا قیصی د هغه د خیال او فکر هغه ژوندي انخورونه دي چې هم د هغه په مشاهده اډانه دي او هم ئې د یو قلمکار په حېث د ارمان هېندارې دي په دې قیصو کښې به فني کمه هم وي د ژبې د صحت ستونزه به هم لري خو د بناغلي گل رسول ایلم جذبه او فکر دواړه ډېر سپېڅلي دي هغه د خپلو ارمانونو غوټی گل کېدل غواړي خو د وخت او حالاتو تورابان ئې دغه تمنا پوره کېدو ته نه پرېږدي ځکه ئې په فکر او خیال د مایوسی یو ټوک څادر خور د کټ بناغلي ایلم جان خپل دا جانانه سفر جاري اوساته نو د افسانې جراثیم لري او په راتلونکي وخت کښې به ئې افسانې،، غوټی،، د رږېدو په ځایه اړو مروگل شي د ده د بڼه فني ژوند لپاره لاس په دعا

نورالامین یوسفزې

اسلامیه کالج پوهنتون پښتو

څانگه پېښور

یکم نومبر 2021

د ایلم جان لنده پېژنگلو او افسانې

لکه څنگه چې د سوات دیر او ملاکنډ وادي بنائسته ده هم دغه رنگ ئې د اولس زړونه او د شاعرانو ادیبانو فکرونه بنائسته دي - ایلم جان چې خپل نوم ئې گل رسول خان دے د خداے بڅبلی محمد رسول خان په کور کښې په ۱۹۹۳ء کښې څېړېدلے دے د دوشخېل قام د سترې څانگې دورانخېل سره تعلق لري - بناغله ایلم جان د دوشخېل خادگزي د ډډې د کندي او د مشهور غر دیولے په بنائسته او مشهور کلي بخت بلنده کښې سترگې غړولي دي - ایلم جان د دیر د بنائسته خاورې بچے دے دا تعلیم یافته ځوان د قام او اولس درد په سینه لري او د قلم په ژبه د خپلو خیالاتو سرگندونه کوي - ایلم صېب د سکول د وختو نه شاعري کوي او وخت په وخت ورسره په ادبي محفلونو او غم بنادئ کښې ملاقاتونه کېږي نن صبا د رزق د تلاش په سلسه کښې په فرنتیر کور دیر سکاؤټس کښې د پېغام رسانۍ په څانگه کښې خپله وظيفه يعنې خپل فرائض ترسره کوي - په نظم او نثر دواړو کښې د فکر نیلے زغلوې جذبې ئې ځوانې دي که د ادب سفر ئې هم دغسې جاري اوساتلو نو ممکنه ده چې لوړ مقام ترلاسه کولے شي -

د ایلم افسانې: افسانه چې د هرې ژبې په ادب کېنې یو لوړ او ځانگړی مقام لري په انگریزۍ ژبه کېنې ورته Short Story یعنی لنډه قیصه وئیلې شي - دې ته خیالي فکري یا فرضي قیصه هم وئیلې شي دا په یو نشت کېنې قاري لوسته شي دا د داستان او ناول په مقابله کېنې ډېره مختصره وي دغه شان مونږ افسانې ته د قیصې یو طرقي یافته شکل هم وئیلې شو په پښتو ادب کېنې وړمبې افسانه "کونډه جینې" راحت زخیلي لیکلې وه ځکه خو راحت زخیلي صېب د افسانې امام گنلې شي - شاعران او ادیبان که یو طرف ته د معاشرې او ماحول بچې دي نو بل طرف ته معاشره او چاپیریال د شاعر او ادیب دپاره د استاذ حثیت لري یو شاعر او ادیب د خپل چاپېرچل نه اثر اخلي او متاثره کېږي - په روانو حالاتو د قلم په ژبه د خپلو احساساتو جذباتو په بنائسته ډول سرگندونه کوي او اولس ته د بدلون امن مینې او ورورولۍ یو بنگلې پېغام ورکوي - اوس راځو د ایلم جان کتاب "غوټی اور ژبده" طرف ته.

ایلم جان چې سحر د کوټې وړ بیترته کړي نو د سوات په حسینه وادې کېنې د ایلم په مشهور غر نمر سترگه وهلي وي او د رڼا پلوشې ئې د ایلم صېب د کوټې گوټونه روښانه کوي - دا پلوشې د ده ژوند له حرارت ورکوي ایلم صېب د ایلم د غر نه هم متاثره دے او د نمر د ځلاندو وړانگو پلوشو نه هم - دے هم د ایلم د وژود نه د قلم په ذریعه د اولس زړونو او ذهنونو ته رڼا

رسؤل غواړي - ایلم صېب په خپل دې کتاب "غوټی اور ژبده" چې د افسانو یوه ښکلې مجموعه ده دا کتاب په شلو افسانو او په یوسل او دولس مخونو مشتمیل دے د دې کتاب ټولې افسانې په لوستونکي ښه اثر پریباسي ژبه ئې سوچه او کلېواله ده په دې یو ښائسته کلېوال رنگ غالب دے ځائے په ځائے پکښې متلونو او شعرونه د قبصو رنگ یو په دوه زیات کرے دے د افسانو کردارونه پلاټونه د قیصی سره سمون خوري - ایلم صېب د افراټفری په دې دور کښې وس هم په داسې فطري ماحول کښې ژوند کوي چرته چې چینه چینار وس هم موجود دي چرته چې د گډو بیزو کنډک او د شپونکي د شپېلی او د یکه زار یاقربان آوازونه وس هم اورېدے شي - د ایلم صېب په چاپېرچل کښې په گټه ناست مشران د نوابي ریاستي دور قیصی کوي چې کشران ئې په تعجب اوري او په دې حقیقي قیصو د افسانو گمان کوي د ماحول اثر په انسان ارو مرو کېږي او دغه وجه ده چې ایلم صېب د قلم په څوکه د خپل چاپېرچل ترجماني او عکاسي د افسانو په دې مجموعه کښې په ښه ډول کرې ده هسې خو ټول کتاب د معیار په ټول پوره دے خو "تش لاس ، دوه بجې ، حوالات ، چغې او غوټی اور ژبده" غوره افسانې دي دا د ایلم صېب اولنرے کوبښن دے کمه بېشه به پکښې خامخه وي خو هیله لرم چې راروان انتخاب کتاب به ئې نور هم ښه او په معیار پوره وي دا حاج به وس تاسو اخلی چې ښاغلي د خپل قلم او موضوعاتو

سرہ ڄومره انصاف ڪرے دے هيله لرم چي ايلم جان به پءِ ادب
ڪنبي خپل سفر جاري ساتي او د پڻستو د ادب جولي ته به داسي
بنائسته گلونه وار پءِ وار ڊالي ڪوي۔

پءِ درناوي ستاسو ورور

جهان بخت خان جهان

خادگزي ڪاغان

۱۲ نومبر ۲۰۲۱

خبري خپلي

گرانو دوستانو خبري خو د دې کتاب ټولې افسانې زما خبري دي خو د روایاتو تر مخه زه به دا اووایم چې دا کتاب "غوټی اور ژبده" زما د افسانو رومبڼې کتاب دے - هسې خو افسانه لیکل ډېر گران کار دے پته نشته چې زما افسانې د افسانې په ټول پوره دي او کنه دغه فېصله به پوهانو ته پرېږدم خو چې څه مې هم لیکلي دي نو د خپل چاپیریال کره وره او بڼه بد مې د قلم ژبې ته سپارلي دي د چا به خوښېږي یا نه خو زه به ملگرو ته دا خبره وړاندې کړم چې زه په افسانه کله او څنگه پوهه شوم -

نشري لیکل خو به ما د ډېر وړاندې نه کول زه د لسم ټولگي ستوډنټ ووم چې داسې څه واقعات او خیالات به مې ذهن ته راتلل نو د خپل ځان سره به مې محفوظ کول ، خو نه پوهېدم چې زه افسانه لیکم او که قیصه یا که څه بل څه خو چې د کله نه مې خپل لیکونه "لائق زاده لائق" صېب ته وړاندې کړل نو هغه په ډېر اخلاص سره زما اصلاح او کره او وخت په وخت به ئې د افسانې په قوائدو او اصولو پوهه کولم - نن که زه افسانه لیکم یا بڼه او نا بڼه لیک پېژنم نو دا د محترم لائق زاده لائق صېب د اخلاص او د هغه د محنت برکت دے چې زه ئې دې مقام ته راورسولم او نن د

افسانو د یو کتاب خالق شوم زه کاه د لائق صهب هر څومره مننه ادا کړم نو کمه به وي ولي چي د لائق زاده لائق صهب مصروفیات دومره دي چي هغه د چانه پته نه دي او دهغي باوجود هغه زما لپاره خپل ځان کړولې دمه او هغه ماته پته ده چي لائق صهب څومره اخلاص زما سره کړې دمه ولي چي يوه شپه د شپي دوه بجې وي او لائق صهب د اسلام اباد نه سترې ستومانه کور ته راغله وو او چي واټسپ ئې کتلې وو نو زما لیکونه ورته په سر پراته وو او هغه زما هغه لیکونه کتلي وو او ماته ئې جواب پرېڅښودمه وو او چي سحر ما واټسپ خلاص کړو او د لائق صهب راکړمه شوم جواب مې اوکتلو نو يقين اوکړه چي ډېر خفه هم شوم چي ته اوگوره لائق صهب څه خو وس کمزورمه شوم هم دمه لږو سپين گيرمه شو او څه دومره مصروفیات لري چي سحر د کوره وځي نو د شپي ناوخته کور ته راځي او کله کله خو دوه درې ورځې هډو کور ته هم رانه شي خوبيا ئې هم د شپي په دوه بجې زما لیکونه کتلي وو او جواب ئې راکړمه و.

ډېره ډېره مننه ئې کوم خدائې پاک دي لائق زاده لائق صهب له ډېر عمر ورکړي او سره د ډېرو خوشحالو ئې روغه گرگه نصيب شه ، زړه مې غواړي چي د لائق صهب ټول اخلاص بيان کړم خو د لائق صهب اخلاص او محنت زما سره دومره دمه چي دا ځانله يوه موضوع ده ملگري بور کول نه غواړم ولي چي بيا به دا ځانله يو کتاب شي او په دغه موضوع به که خبر وي بل وخت چرته

پوره بحث کووم ولې چې د لائق صېب دغه اخلاص په لیک کښې خوندي کول زما لپاره دا ډېر اهم دي - دغه شان د واجد ودان خلیل صېب هم ډېره زیاته مننه کووم ولې چې که زه د خپلو اوستاذانو خبره کوم نو د لائق صېب نه پس به د ټولو نه اول نامه د واجد ودان خلیل صېب نامه اخلم - واجد ودان خلیل صېب هم تر ډېره حده زما هر لیک کتلې او راته ئې د لیک د سمولو پوره پوره طریقه کار بنودلې دے - او دغه رنگ د گرانو محترمو بناغلیو پروفېسر اسلم تاثر اړیدي صېب، پروفېسر حنیف خلیل صېب، نور الامین یوسفزی صېب، لائق ذاده لائق صېب، واجد ودان خلیل صېب، جهان بخت خان جهان صېب، سلیم منور صېب او د ډېرې گرانې محترمې کلثم زېب مېم ډېره مننه کوم چې زما په دې معمولې شان کتاب ئې خپل قیمتي لیکونه او کړل -

گرانو دوستانو دا زما کتاب "غوٽی اور ژپده" ټولې شل افسانې دي او دا ټولې افسانې پوره د یو کال ذخیره ده مطلب دا شل افسانې ما تقریباً په یو کال کښې لیکلي دي - که رب ته منظره وه او ژوند و نو بل د افسانو کتاب به هم ډېر زر چاپ کووم او که په دې کتاب کښې مې څه کمه بېشه وي نو ډېره بخښنه غواړم ډېره مننه وسلام -

په ډېر درناوي

گل رسول ایلم

کوز دیر خادگزو بخت بلنده

۰۲ اکتوبر ۲۰۲۱ء

نیمکرے ارمان

نیچگرے ارمان

شبِ نَم سَمه خوش حاله وه د همزولو پئه مېنخ کنبې سره لاسونه د
 واده پئه سره جوړه کنبې لکه د بنا پېری، بنکلی سینگار شوې ناسته
 وه کله به ئې یوې همزولې او کله بلې همزولې ته کتل مسکې
 مسکې کېدله شرمېدله سر ئې خکته کړې ؤ، د ډېرې خوشحالی
 نه پئه جامو کنبې نه خائېده او د خان سره به ئې پت پئه زړه کنبې بار
 بار داسې وئیل چې

"شکر د مے خدایه شکر"

او اسمان طرف ته به ئې پئه سترگو کنبې او کتل او بیا به ئې زر
 سترگې خکته کړې او داسې موډ به ئې جوړ کړو چې لکه یقین ئې
 نه راتلو او خپل خان ته وائی چې

"زه خوب خونه وینم زه او ناوېتوب؟"

او بیا به زر مسکې غوندې شوه او د طبیعت نه به ئې داسې
 محسوسه شوه چې گنې د هغې وس یقین راغلو او خپل خان ته ئې
 اوئیل چې

"نانا بلکل ریښتیا دي خوب خوب نشته دا هم هغه ورځ ده د

کومې ورځ چې ما او وصال خان ارمانونه کول"

شبښم په دغې سوچونو فکرونو کښې ډوبه وه په زړه زړه کښې
 د خپل ځان سره لگیا وه رنگارنگ خبرې به ئې کولې هغې ته ټوله
 دنیا مسته او رنگینه ښکارېده د هغې ټولې همزولې د هغې په
 تیاری کښې بوښت وې ټولې د شبښم نه چار چاپېره راتاؤ شوې وې
 چا به ورله شال سمولو چا ټیکه او چا به ورله والی کله کله خو به
 پکښې یوې نیمې جینۍ اواز هم اوکړو چې
 "یہ جینکو ناوې تیاره شوه کنه"

او چا به وئیل چې

"یہ جینۍ ته لږه دې خوا شه چې زه هم لږه ناوې اوینم کنه"

شبښم په ناوېتوب کښې ډېره حسینې ښکارېده یو خوا که هغه
 قدرتي ښکلی وه نوبل خوا د ناوېتوب سینگار ئې ښکلا یو په دوه
 کړې وه بلخوا د هغې د زړه هغه ارمان پوره کېدو د کوم ارمان چې
 هغې د پینځو کالو راهسې انتظار کولو د هغې د ژوند د دغې
 ارمان تړون د نور زمین خان کاکا د زوی وصال خان سره پوره
 پینځه کاله وړاندې شوم و خود هغې د ماشومتوب له کبله د
 شبښم پلار محمد جان کاکا د واده نېټه پوره پینځه کاله غزولې وه
 پینځه کاله څه چې د شبښم او وصال خان دپاره پینځه سوه کاله وو
 هر څو که شبښم وره وه او په زړه کښې ئې د هیچا دپاره هم لاشه
 ځائ نه و پیدا شوم خود د ومره ضرور پوهېده چې زه وس په دې
 کور کښې د وصال خان امانت یم او د کله نه چې شبښم د وصال
 خان په نوم شوه نو د شبښم په زړه کښې د وصال خان مینې سر پورته

کرو او د شبنم مینه د وصال خان سره ورځ تر ورځ په زیاتېدو شوه
شبنم به هر وخت هم په دې سوچونو فکرونو کښې ډوبه ناسته وه
چې کله به دغه ورځ راځي چې زه به د وصال خان تر څنگه ناسته يم
او کله کله خوبه ئې دا خبره هم د ځان سره کوله چې

"هن.....پینځه کاله دا به څنگه تېرېږي..... ډېره گرانه
ده..... دا دومره انتظار..... دا انتظار خوبه ما اوخوري"

تر دې چې شبنم د وصال خان د وصال سوچونو فکرونو کښې
پوره پینځه کاله انتظار تېر کړل او هغه ورځ وه چې د شبنم او د
وصال خان زړونه به یو ځای کېدل جنجیان راغلي وو یو خوا بل
خوا شور شغوب جوړ و جونو د ټنگ ټکور خپلو کښې محفلونه
گرم کړي وو شبنم د همزولو په مېنځ کښې داسې ښکارېدله لکه د
ستورو په مینځ کښې چې د څوار لسمې سپوږمۍ ځلېږي یو خوا
که شبنم د خپل مور پلار او خویندو وروڼو په جدائی دردېدله او
پرېشانه وه نوبلخوا ئې د ارمان پوره کېدو په خوشحالی کښې له
خپله ځانه ورکه وه او په دې طمع وه چې د وصال دیدن به کووم
ولې چې پینځه کاله ئې د وصال د وصال خوبونه لیدلي وو او د
جدائی لمبو ئې د زړه محلونه غرغنده کړي وو جنجیان تیار شول
شبنم د پلار په اوږه او د مور په غیږه کښې د جدائی رڼې اوبښکې
توي کړې رخصت واخسته شو او شبنم په سپین موټر کښې
کېښناسته خود کلي د روایاتو خلاف شبنم د وصال خان سره د
موټر په فرنټ سیت کښې کېښناسته..... گاهي روان

شول.....کافي اورپده لازه وه شبنم به په سترگو سترگو کبني
 وصال خان ته کتل او وصال خان به مسکے شو او دغه رنگ د شبنم
 په مخ باندي به مسکا خوره شوه د شبنم په زړه کبني به دغي رنگ
 مسکا ناقراي ږ، لپوتوب او د جذبو تولی پيدا کولو وصال
 خان او شبنم به کله کله د گاهي په شیشه کبني هم یو بل ته کتل او
 یو بل ته په کتو سره به مسکي شول چې په دغي مسکا کبني د
 دواړو ډېرې خبرې پتهي وي وصال خان چې به موټر لپر شان
 اوزغلولو نو شبنم به اوویرېده او په دغي ویره کبني چې به د شبنم
 په مخ کوم رنگونه بدل شو نو په وصال خان به دغه رنگونه ډېر بڼه
 او خواږه لگېده وصال خان به گاهي نور هم اوزغلولو او ورسره
 ورسره به ئي د گاهي په شیشه کبني د شبنم د مخ رنگونه هم
 لوستل او چې خومره به د شبنم په مخ د ويري رنگونه سپوا کېدل
 نو دومره به وصال خان خوشحالېدلو هغه له به دغي رنگونو ډېر
 خوند ورکولو ځکه د هغه هم دا کوشش و چې شبنم خومره ویرولے
 شي نو چې وه ئي ویروي.

خو دغه ویره هغه وخت هم ویره پاتي شوه چې وصال خان د
 گاهي په شیشه کبني د شبنم په تماشه و او په خان پوهه نه شو او د
 هغه نه وړاندي د یو گاهي سره په درز خپل گاهي اولگولو دغه
 درز ټولو خلکو واورېدو ټولو خلکو رامنډې کړې د وصال خان سره
 چې په موټر کبني شاته کومي بنځي ناستي وي هغوي چغې ویر
 ماتم جوړ کړو چې په دغي سره ډېر خلک د گاهي خواله نزدې

راغله ۽ وصال خان پلار هم راور سڀڌو ڊگهڙي فرنٽ سائيد ٿول
 تباه شوم وود وصال خان پلار چي اوڪتل نوڊ شبنم سرد وصال
 خان پءِ غبره ڪنبي پروت ۽ او پءِ سره سور شال ڪنبي ئي پءِ خله سره
 وينه راغلي وه اوڊ وصال خان خواني ڊگهڙي ڊسٽر ڀنگ ڊلاسه پءِ
 اورڊ سفر تلپي وه ڊهر سڙي پءِ مخ باندي پر پشاني خوره وه چا
 اوبڪي تويولي او چا به ڊغپ حادثي ته جبران جبران ڪتل -
 ڊ وصال خان پلار چي ڊ شبنم ڊ مخ نه وينه پاڪوله نو هغه ته
 ڊاسي محسوس ڀڌله لڪه چي هغه ورته وائي چي

ڀنڀتنه يم ماڊ مينبي پت پاللي
 ڪه ڊيار پءِ غبره ڪنبي مره شمه مره نه يم

مواظت

حوالات

جمالی چي به د پوره يوې مياشتې ديارې تر لاسه كړه نو پۀ خوشحالی خوشحالی به ئې كور ته د راشن ډكې بوري راخستې وې او د جمالی د رويې نه به داسې محسوسېده چې د جمالی هېڅ كمرۀ نۀ ؤ او د هغه ژوند پۀ خپله ديارې مزدورې كښې ډېر ښۀ او پۀ سكون روان ؤ او دغه شان پۀ عام اولس كښې هم چې به جمالی د چا سره پۀ لار كوڅه كښې ملاقات كولو نو پۀ ډېر احترام مينه او خوشحالی به ئې ورسره ستړي مشي خوار مشي كول او د بعضي زړۀ ته راتېرو يارانو سره به ئې داسې ملگرتيا وه چې يارانو دوستانو ته به ئې دا احساس هډو كېدو هم نۀ چې كښې جمالی يۀ غريب مزدور سرۀ ؤ او هرۀ ورځ به ئې يۀ نه يۀ ملگرۀ خامخا د لاس نيولۀ پۀ خپله غريب خانه كښې مېلمه كولو.

خوڅۀ موده كېدلۀ چې جمالی به پۀ سمه ځلۀ د چا سره خبرې هم نۀ كولې او نۀ يې پۀ مخ د خوشحالی څۀ اثار ښكارېدل او دغه شان چې جمالی به ماښام ستړۀ ستومانه د مزدورې د ځائۀ نه كور ته راتللو نو پۀ ډېر لوءۀ سوچ فكر كښې به اختۀ ؤ او دومره به پۀ خپلو غمونو سوچونو كښې ډوب ؤ چې چا به ورباندې سلام هم

او کړو نو هډو به خبر نه شو چې گینې چا لا سلام هم او کړو او دغه رنگ ئې ټول ملگري هم په دې فکر و غم کښې مبتلا کړي وو چې اخر داسې څه شوي دي چې جمالې هډو په چاڅه کار غرض نه لري او ټوله ورځ خفه دلگير خپلې گوتې شماري.

د جمالي يارانو دوستانو غوښتل چې د جمالي نه او پوښتي چې "داسې څه مسله ده چې جمالې ئې په داسې لورې تېښن او غم کښې اخته کړې دے"

خوبل خواد کرونا وبا په گرده نړۍ کښې داسې وحشت خور کړې ؤ چې د خلکو په مېنځ کښې ئې د بېلتانه غرونه او درولي وو او سخت لاک ډاون لگېدلې ؤ او څه خود هر سړي د ژوند مصروفیات داسې وو چې د چا سره هم د چا لپاره وخت نه ؤ څه موده پس چې د کرونا وبا لږه د خلکو د ذهنونو نه په وتو شوه او د کلي علاقې بازارونه کولاو بدل شروع شو نو د کلي په هائي سکول کښې د جمالي د پارټۍ غټه جلسه منعقد کړې شوه چې پکښې د پارټۍ غټ مشران راتلل د جمالي دلي کلي ته اول ځل ؤ.

او دغه شان د کلي علاقې ټول خلک په جوش و خروش سره جلسې ته راجمع شوي وو ټولو لویو او وړو به د زنده اباد نعري وهلې ولې چې څوک د خپل زوي د نوکړۍ په طمع وو او څوک د خپل ورور د بدلي او څوک خو په دې طمع وو چې که يو بندل پائپ راته مېلاؤ شي خو چې جمالي به د کلي د خلکو د زنده اباد نعرو او د لاسونو پرځه ته کتل نو د خپل کلي ورانې کوڅې، ناروا

لوڊ شېڊنگ او خصوصي طور گرانه گرانې به ئې مخې ته نېغه او درېدله او هغه به دا سوچ کولو چې دا څنگه خلک دي چې په دې حال کې هم د زنده اباد چغې وهي او بيا چې په سټېج ولاړ سړي به څه خبره نيمه او کره نو گېر چاپېره به د لاسونو پر قا او د زنده اباد چغو په ټول کلي کې انگازې خورې وړې کړې او چې په سټېج ولاړ سړي به د غټو غټو وعدو سره سره د خپل حکومت صفتونه او تېرو شوو حکومتونو غېبتونه کول نو نور به هم خلک په جوش او مستي کې راغلل خو په ټولو خلکو کې يو جماله ؤ چې بالکل خاموشه ؤ چې نه به ئې د زنده اباد نعري وهي او نه به ئې لاسونه پر قول خو گېر چاپېره به ئې خلکو ته حېران حېران کتل. د جمالي په دغې خاموشي باندې د هر چا نظر ؤ او بيا چې د پارټي کوم واکداران وو هغوي ټولو د يو بل سره گنگوسي کولې چې

"دا سره ولې داسې خاموشه دے او بيا په داسې موقع چې د پارټي لوتل لوتل ليدران راغلي دي او بيا د داسې سړي خاموشي چې هم د دې پارټي يو خاص غړے دے خو چې ولې نه لاس پر قوي او نه د زنده اباد نعري وهي"

خو څه ساعت پس چې په سټېج ولاړ سړي خپلې خبرې بس کړې او د سټېج سيکټري سټېج ته راپاسېدو نو جماله بيا سټېج ته ورسېدلې ؤ او دغه شان جماله د سيکټري نه په مائک ورمخکې شوه ؤ جمالي په سټېج لگيدلي لاؤډ سپيکر ته پوکر

ورکړو خپل پۀ اوږه راچولے څکلے یې پۀ خپل مخ داسې اووهلو لکه
چې خپلې خولې ئې پرې اوچې کړې او بیا ئې پۀ اوږه راواچولو.

جمالی د خپلو خبرو ابتداء پۀ بسم لله سره اوکړه چې د جمالی
پۀ دې عمل د جلسې ټول خلک چپ چاپ حق دق او حیران حیران
وو او د هر سړي پۀ زړه کښې دا سوال تاوېدلو چې خدائے خبر چې
جمالی به لاشه خبره کوي خو جمالی چې ورومبني خبره د تېر
حکومت د نرخونو او بیا د موجوده نرخونو اوکړه او بیا ئې د
موجوده حکومت هر ه یوه بې ایماني ټولو خلکو ته پۀ گوته کړه او
ټولې ئې سپینې سپینې خبرې اوکړې نو د پارټۍ د زنده اباد نعرې
پۀ "جمالی زنده اباد" نعره کښې داسې بدلې شوې لکه چې جلسه
د جمالی دپاره راجوره کړے شوې وه خو چې جلسه ختمه شوه او
ټول خلک پۀ خپله مخه خپلو خپلو کورونو ته لاړل او چې سبا د
کلي خلک خبرېدل نو جمالی د نزدې تهانې پۀ حوالات کښې
بنديوان کړے شوه ؤ.

بیبی

بیبی

دوه بجهي

طوطي گل کاکا جرابي یؤ خواته کپنودې بوتان ئې د
انگیتي سره جونست یؤ بورجي ته نبغ اودرول د انگیتي دروازه
ئې خلاصه کړه او یوه شونتې ئې ورکپنوده.

"های های خه بنگله وخت و لاره خواني تېره شوه"

"ژوند هم لکه د باد تېریږي"

طوطي گل کاکا د دې خبرې کولو سره په سپینه گیره لاس
رابنکودو غاړه ئې تازه کړه او لکه د نور کله پشان ئې بیا د خپلې
خواني او د خپل دور قیصې شروع کړې.

"زما د خواني خوبل دوران و خو وس لږم سپین گیره شوم

"

"هسې په خواني کنبې انسان ډېر په طاقت کنبې وي"

"او اوس"

"اوس خود چا خبره چې د اودس ماتې لوته هم په لاس کنبې
نه شم اوچتولې لږم عمر خوړلې شوم زور مې کنبناستودا اوگوره
د دې کوتې دا بش ما په ایکی یوازي د ایلم د غرنه راوړم و"

"خه به اووایونو"

"تن سبا خوانان خو چاته بالخت هم نه شي سمولے او دا خوڅه کوي چي نه حُجره پيڙني او نه جومات د چا سره ناسته پاسته غم بنا دي هم نه پالي اوس هغه اتفاق هم نشته هر سرے د خان شومے دے تر دي پوري چي ميني محبت ورسره هم سر خورلے دے"

د طوطي گل کاکا قيصي به تر نيمي نيمي شيپي د کور ٽولو خلکو په ډپر غور او په ډپر مینه اوريدلې. او د گاونډ خلک ئي هم ټول د خپلو خوږو خوږو قيصو مئينان کړي وو هر ه شپه به د طوطي گل کاکا گاونډيان په ډپر مینه او شوق د طوطي گل کاکا خواله راتلل زه هم د طوطي گل کاکا د گپ شپ عاشق ووم ما به هم د طوطي گل کاکا نه بلا خبرې او بلا قيصي اوريدلې زما به د طوطي گل کاکا متلونه ډپر خوښېدل وس هم راته د هغه زيات متلونه ياد دي.

د طوطي گل کاکا د ټولونه بڼه خاصيت دا هم و چي د متلونو قيصي به ورته هم يادې وي اکثر چي به طوطي گل کاکا کوم يو متل او وييلو نو ما به ترې ضرور پوښتل چي د دي متل په شاڅه قيصه وه او طوطي گل کاکا به راته ډپر په تفصيل سره بيانوله او چي د طوطي گل کاکا نه به چا دڅه قيصي يا د پخواني دور، دود دستور پوښتنه او کړه نو ډپر زيات به خوشحالېدل د طوطي گل کاکا ټول کړه وړه د ستائينې وړ و و لي چي لله تعالیٰ طوطي گل کاکا يو داسي خوږ انسان پيدا کړے و چي انسان خوڅه چي مېرے ئي هم چرته نه و ازار کړے عموماً به ئي د خلکو زړونوله

خوشحالی ورکولې کۀ طوطي گل کاکا ته به چا کنخل يا بله خۀ ترخه خبره هم او کره نو پۀ خندا به ئې بدلوله او ترخې خبرې کوونکے يا کنخل کوونکے خوبه ئې پۀ خپل خان او پۀ خپله خبره پنبمانه کولو.

زۀ چي به د طوطي گل کاکا خواله لارم نو کوشش به مې داؤ چي د عامو قبصو، خبرو اترو نه علاوه د يو متل پۀ شا يوه قيصه راته هم ضرور بيان کړي يؤ خوا کۀ زۀ د طوطي گل کاکا گاونډي ووم نوبل خوا به مې د طوطي گل کاکا سره ناسته پاسته هم ډېره کوله او دغه شان بلا پوښتنې به مې ترې کولې.

دغه وجه وه چي د طوطي گل کاکا زۀ ډېر خوښ ووم. ماته به ئې د ډېرې مينې نه د پښتو پتنگ وئيلو يوه ورځ ماښامه و او د جنوري مياشت وه نري نري واؤره هم راوريډله سخته يخني وه خو د طوطي گل کاکا قبصې، خبرې او متلونه اوريدل به مې پۀ هېڅ حال کښې هم نۀ قضا کول پۀ دغه يخه شپه د طوطي گل کاکا خوا له ورغلم دروازه مې وډبوله طوطي گل کاکا اواز راکړو.

"خوک ئې"

ما جواب ورکړو.

"هن..... کاکا زۀ يمه فلانکے"

هغه د دننه د راتلو اجازت راکړو پۀ دروازه د ورننوتلو سره طوطي گل کاکا د متلونو لړۍ راوسپړله او دا متل ئې اوئيلو چي "خمبه لمبه تمبه وي" نو ورک شه غمونه پريږده چي ورېږي.

ما خپل خادر له څن وړکړو واؤره مې د خپل ځان نه اوڅنډله
 او د طوطي گل کاکا سره مې ستري مشي خوار مشي او کړل.
 طوطي گل کاکا؟

"خمبه لمبه تمبه " څه مطلب؟"

طوطي گل کاکا په برق برق په خدا شو.

"بچي دا ډېر پخواني متل دے"

"مونږ چې ځوانان وو نو زمونږ مشرانو به دا متل مونږ ته په
 داسې موقعه وئيلو چې واوري به وړېدې او مونږ ټول به د چرگي
 نه گېر چاپېره ناست وو. نو دا متل به ئې کولو چې خمبه، لمبه،
 تمبه وي نو که پوره شل ورځې واوري وريږي نو پروا نشته خو که په
 دې درې واړه کښې يو هم نه وي نو بيا ژوند ډېر گران شي ولې چې
 دا دوه مياشتې ډېرې سختې دي ځنې مياشتې دي دې مياشت ته
 سپينه څله وائي او په دې پسې دوې مياشتې ته توره څله وائي
 په دې دواړو مياشتو کښې ډېره زياته واؤره ورېږي. په دې وخت
 کښې هغه سره نروي چې دې دواړو مياشتو ته ئې بڼه ځان تيار
 کړي وي دا مياشتې چې شروع شي نو نه خو بيا څوک د لرگي
 بندوبست کولې شي نه دوکان بازار ته د تلو بندوبست او نه ابادي
 جوړولې شي"

"مطلب دا چې يو کار هم نه کېږي سېواد خورو څکونه"

مونږ ټول د طوطي گل کاکا خبرو ته غوږ غوږ وو طوطي گل
 کاکا ډېر په تفصيل سره د متل وضاحت او کړو پوره تر نيمې شپې

مونڊه گپ شپ او د مزي قيصي واوريدې اخره کښې طوطي گل
 کاکا مونږ ته په خدا خدا کښې اووې چې
 "هلکه"

"صبا له به خامخا رايي"

ما به لاشه خبره کوله چې طوطي گل کاکا خپله خبره جاري
 اوساتله.

"صبا د ورځې دوه بجي به زه ستاسو انتظار کووم او تاسو
 ټول به روټي زما سره خوري، خوزه به درته صبا هغه قيصه کووم
 کومه قيصه چې ما ل تر ننه پورې تاسو ته نه ده کړې"

د طوطي گل کاکا د دې خبرې د اورېدو سره زما په زړه کښې
 تلوسه سپوا شوه چې دا به کومه قيصه وي چې تر اوسه به طوطي
 گل کاکا مونږ ته نه وي کړي په دغه خيال کښې په دغه فکر کښې
 په دغه سوچ کښې زه خپل کور ته راوړسېدم خوزه ډېر ناقراره
 وومه ما ټوله شپه دا سوچ کولو چې صبا له به طوطي گل کاکا
 مونږ ته کومه قيصه اړوي ما که هر خود اوده کېدو کوشش کولو
 خو چې سترگې به مې پټې شوې نو مخې ته به مې طوطي گل کاکا
 په خدا خدا راغی.

"صبا به خامخا رايي"

زما په غوږونو کښې به دا اواز داسې او گوښېدو لکه چې
 طوطي گل کاکا ماته بيا بيا هم دغه يادونه کوي شپه تېره شوه
 صبا له چې ما سترگې او غړولې مخامخ مې گهړې ته او کتل نولا

سحر وختي و زما دوه بجوته انتظار و دغه ساعت چا د نزدې
جومات لوډ سپيکر خلاص کړو د بي وخته لوډ سپيکر خلاصېدو
سره به د هر چا تلوسه سپوا کېده او دغه رنگ زما هم په تندي
خوله راماته شوه.

"یو ضروري اعلان واورئ د بر کلي طوطي گل کاکا په حق
رسېدلې د مے نن ماسپڅین دوه بجې به ئې جنازه وي"
د دې خبر اؤرېدو سره زما په تندي خوله نوره هم راماته شوه په
خُله کښې مې لارې اونښتې سترگې مې بقې پاتې شوې او داسې
راپړېوتم چې هډو بیا د ځان نه خبر نه شوم.

بیل

بډل

”دا د فلاټنگ کوچ د سیت څلورمه سورلی، وه چې کېښناسته او دغه شان د ټولو سیتونو سورلی، پوره شوې او فلاټنگ کوچ روان شو“

فلاټنگ کوچ کېښې ناستو خلکو په مختلفو موضوعاتو خبرې کولې چا عام گپ شپ چا د غوا بیزي بحث او چا د روانو حالاتو جایزه اخستله خو تور گل کاکا بلکل چپ چاپ غلې ناست و د تور گل کاکا دغې چپتیا مختلفې معنې ورکولې خو ټول خلک په خپلو خبرو کېښې مشغول وو او تور گل کاکا ته د چاهم پام نه و تور گل کاکا به کله مخ یو اړخ ته واړولو او کله بل اړخ ته او بیا به ئې ډرائیور ته اوکتل او سر به ئې داسې اوخوزولو لکه چې په څه خبره خفه و او د افسوس اظهار ئې کولو دغه شان گهنټه نیمه تېره شوه څوک په خپلو خبرو اترو کېښې ستړي شول او څوک د سفر هوا وهلي پرېشانی، یورل په گادې کېښې ځان په ځان کله کله یو نیم اواز راوڅېږي خو باقی لږه چپتیا شان خوره شوه تور گل کاکا چې ماحول لږ غلې شان محسوس کړو نو گېر چاپېره ئې اوکتل او بیا ئې سر یو او بل اړخ ته اوخوزولو او یو سوړ اسوبلې ئې اوکړو او دا ځل ئې شونډې هم اوخوزولې لکه چې د ځان سره ئې څه خبره هم اوکړه چې په دې کېښې یوې سورلی، په ډرائیور اواز اوکړو چې

”اُستاز“

”لږ سائید ته بړیک شه“

د رانیور گادے یو سائید ته اودرولو یوه سورلی کوزه شوه او فلائنگ کوچ روان شود سورلی په کوزیدو تور گل کاکا د فلائنگ کوچ په سیت کبې لږه پراخي محسوسه کړه او مسکے شو خوبیا ئې د خان سره خه او وئیل او سر ئې یو خوا بل خوا او خوزولو او بی مجاله شان ئې شاته سیت ته ډډه او وهله چې سیت ته په ډډه وهلو تور گل کاکا پرېشانی یوږه او سترگي ئې ورغلې خه ساعت تور گل کاکا هم په دغه حال اوده پروت و خو ناڅاپي فلائنگ کوچ اودریدو او په تور گل کاکا کلېنډر اواز او کړو.

”کاکا سورلی ته لږ ځائے ورکړی لږ ور اخوا شی“

تور گل کاکا چې سترگي او غړولې او د کلېنډر د وېنا مطابق لږ اخوا شو نو بیا ئې سر او خوزولو او یو غوږ او بل غوږ ته ئې لاس یوړل او او گوښدو خه منزل شوه نه و و چې بیا یوې سورلی د کوزیدو اواز ورکړو او دغه رنگ بیا د هغې سورلی په ځائے بله سورلی راوختله دا سلسله هم دغه شان جاري وه او چې تور گل کاکا د پېښور نه سوات مینگوري ته رارسېدو نو د فلائنگ کوچ د سیتونو ټولې سورلې بدلې شوې وې د تور گل کاکا د دې خبرې سره اختلاف نه و چې سورلی په لارولې بدلېږي رابدلېږي خود فلائنگ کوچ په سیت څلور څلور سورلی کېښنول ورته جائز نه ښکاریده اخیر چې د تور گل کاکا خاموشي ماته شوه او د یوې

سورلی راختلو پئه وخت ئی د فلائنگ کوچ نه راودانگل او پئه
 ډرائیور ئی ورمند ه کره ډرائیور ئی جو بنست پئه گربوان کبسي
 اونیولو او د فلائنگ کوچ نه ئی پئه رابنکلو رابنکلو را کوز کپرو او
 چي د فلائنگ کوچ نه باقي خلک خلاصون له را کوزیدل او
 رارسېدل نو تور گل کا کا د ډرائیور پئه سینه د تمانچي دري گولی
 بنخي کړي وي دا هغه د خپل هغه زلمي زوي بدل اخیستے و کوم
 چي د فلائنگ کوچ ډرائیور د معمولي تکرار نه پس وژلے و۔

غوثی اور شہدہ

غوٽي اور زبده

دغه ورخ زما د چهٽي ورخ وه د سپرلي موسم و ونو بوٽو ايله
غوٽي سپردي وي گبر چاپيره پء زمكه د ونو بوٽو شينڪر خور و
مسته فضا وه نرے نرے باران و ربدو كله كله به لري هم راخوري
شوي خو كله كله به موسم داسي صفا شو چي لمربه سترگه
رابنكاره كره باران به اودربدو او لري به حائے پء حائے غومپك
غومپك ولاري بنكاريدي د شه كار د پبني لء كبله ما خپل
گاڏے د كوره رابهر كرو او د بازار لازمي اونيوله شه ساعت پس
چي زه بازار ته اورسبدلم نوپه بازار كبنې د شه سود سودا دپاره
مي خپل گاڏے د سرڪ پء غاره يو اړخ ته اودرولو او يو دوكان ته
ورغلم دوكان ته د ورتللو سره سم ما به لاد دوكاندار نه د شه سودا
په باره كبنې پوښتل چي د شان نه چا د لمن نه كلڪ اونيولم ما چي
شاته اوكتل نو تقريباً چي د شپرو يا د اووه كاليو يوه وړوكي
ماشومه وه چي زما لمن ئي نيولي وه ما په حيرانتيا سره هغي ته
اوكتل زړه مي يو ترك او كرو ماته داسي محسوسه شوه چي گيني
زما وړه لور وه ولي چي په دغه شان عمر زما هم يوه وړه لور وه خو
چي كله مي په غور اوكتل نور اته معلومه شوه چي بل خوك وه ما
د خان سره غلي شان اوئييل چي دا لاد چا نه پاتي شوې ده كه نا دا

به د دوکاندار خوک وي خو خبر زه د کور نه په خه کار راوتلے ووم
 د خپل کار په تکل مي پام سود سودا ته لارو او چي مي دوکاندار
 ته د خه خيز دپاره د وييلو اراده کوله نو بيا مي د شا اړخ لمن
 را بنکودلے شوه ما بيا زر شاته او کتل چي بيا هم هغه ماشومه وه
 او د خان سره ئي غلي غلي خه وييل هم خو ما سم وانه ور بدل چي
 ماشومي به خه وييل خودا خل زه راخته شوم او ماشومه مي
 راو نيوله او ورته مي او وييل چي خه دي ماشومي خه غواړي.

ماشومي خپله وره خلے کولاو کره او په وره خلے ئي واره واره
 وييل چي ماما پيزار درله صفا کرم د ماشومي دا خبره خه وه چي
 زړه مي يولو ئي توپ او وهلو سترگي مي د جبراتيانه بقي پاتي
 شولي د ماشومي دي خبري مي په زړه اري را بنکودي او د پر درد
 له وجي مي د ماشومي په سر لاس را بنکوده غبر ته مي رانزدي کره
 او ورته مي او وييل چي يه ليوني ته به اوس زما پيزار صفا کوي
 که ته خود لوبو ماشومه يي ستا خود لوبو وخت د ماشومه مي
 په مخ بنگل کره او ترينه مي او پوښتل چي ولي ستا پلار نشته؟
 - ماشومي بيا په وره خلے جواب را کړو چي نا زما پلار نشته او خپل
 لاس ئي د سرک بل اړخ ته اشاره کړو چي مور مي هغه ده ما چي د
 ماشومي اشارتاً خائے ته او کتل نو يوه زنانه د توپي په بورقه کښي
 ناسته وه او مخي ته ئي د نارينو د سر توپي مسواکونه تسبيح او
 داسي نور د خرڅ سامان لگېدلے و او معلومېدله داسي چي دغه
 سامانونه هم هغي خرڅول.

ما چي دا حالات اوليدل نو نور هم پرېشانه شوم او بي اختياره مي خپل جيب ته لاس كړو او د پينځه زره نوټ مي ماشومي ته ور كړو ماشومي چي نوټ ته اوكتل نو په سترگو كښي ئي د خوشحالي اوبنكي لري لري شوې او بيا ئي مور پله منډه كړه خو... خو هغه لامور ته رسېدلې هم نه وه چې د يو موټر سائيكل د لگېدو سره په سر ك كښي خوره وره راپرېوته... هر چا ساه ساه رامنډې كړي د ماشومي په خله او پوزه وينه راماته وه هغې لكه چې زه په دوامره خلكو كښي اوپيژندم ماته ئي په وينو سترگو اوكتل او بيا ئي معصوم لاس ماته راوړد كړو او بيا ئي د يوې اوږدې ساه اخستو سره سترگي پټې كړي لكه چې ماته وائي

"ماما دا روپي مي مور ته وركړه"

تاری حسب

قاري صېب

هغه د جومات په وړومبي صف کښې په قاعده کښېناستو او دواړه لاسونه ئې په غېږه کښې د يو بل سره راموتې کرل يو خُل ئې ښی او بيا گس اړخ ته ئې د سترگو په لکۍ کښې شاته اوکتل مخکښې ورسته په زنگيدو شو او بسم لله ئې اوکړه.

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً..... (سورة يوسف ۱۸).

په دې کښې خه شک نه ؤ واقعي چې لله تعالی وړله ډېر خوږ او ازور کړم ؤ ما چې د قاري صېب دغه حالات وليدل نو هغه ورځ راته مخې ته ښغه او درېده په کومه ورځ چې قاري صېب د دې خبرې نه چوت انکار اوکړو چې

"نا نه زه قاري نه يم ما حفظ نه د م کړم"

دا هغه وخت ؤ چې قاري صېب ايله نومه نوم په فرتيئر کور ایف سي کښې د سپاهي په حېث برتي شوم ؤ او د قاري صېب نوکري ايله يو کال وه د قاري صېب يو کليوال ؤ چې هغه په دغه وخت کښې د قاري صېب د پلاټون سينيئر کمانډر ؤ د قاري صېب کليوال ډېر خوږمن او قد رمن انسان ؤ د خپل پلاټون د تمامو ځوانانو به ئې پوره پوره خيال ساتلو چې څومره به ترې کېدله نو د خپل وس مطابق منډه ترې به ئې د هر ځوان دپاره وهله

هغه د قاري صېب د پاره هم غوره سوچ فکر لرلو ولي چې كه يو طرفته د پلاټون مشري ورپه غاړه وه نو بل طرفته د قاري صېب كليوال هم و دغه وجه وه چې د قاري صېب په حق كښې هغه د ښه نه ښه فيصله كول غوښتل.

دغه رنگ د قاري صېب كليوال د خپل بتالين حوالدار مېجر سره دا خبره او كړه چې زما يو كليوال حافظ قرآن د م او كه ستاسو خوښه وي نو د خطيب صېب په غير موجودې كښې به زمونږ خطيب وي د قاري صېب د كليوال مقصد دا و چې يو خوا به خطيب صېب ته هم سهولت وي او بل خوا به زما كليوال ته هم لږ راحت او سكون والاځائې مېلاؤ شي ولي چې د سپاهي كار خو ټوله ورځ منډې تررې وي هلته لار شه او دلته راشه، ټوپك خكته او ټوپك پورته وردې واغونډه او وردې اوباسه او د سپكندې خطيب ديوټي څه وي خو د جومات صفائي او پينځه وخته اذان بس نور خو ټوله ورځ په پاكو سپينو جامو كښې تسبيح اړوي او بس.

د قاري صېب كليوال چې بتالين حوالدار ته دا خبره او كړه نو خبره ئې وه نه غورزوله او سمدستي ئې قاري صېب پسې يو ځوان ورواستلو او خپل ځان ته ئې راوغوښتلو.

"هن ځوانه تاسو د قرآن حفظ كړې د م؟"

قاري صېب مسكه شو خو هېڅ جواب ئې ورنه كړو بتالين حوالدار ورته اووئيل كه رښتيا حافظ قرآن يې نو د خطيب صېب

سره شه سبکنڊ خطیب به ئی قاري صېب چي دا واؤريدل نو چوت
انکار ئی اوکرو۔

"نا نه جي زه حافظ قرآن نه یم دا چا دروغ وئيلي دي"

د قاري صېب کليوال یک دم قاري صېب ته حيران حيران
اوکتل د خه خبري اراده ئی لرله خو غلے پاتي شو

ولي چي که نور چاته د قاري صېب د حفظ پته نه وه نو کليوال
ته خو پوره پوره علم و د قاري صېب کليوال بتالين حوالدار نه
معذرت او غوبنتلو او روان شو خو هېخوک د قاري صېب د انکار
په وجه پوهه نه شو چي قاري صېب اخر انکار ولي اوکرو قاري
صېب يخه يخی تيزي هواگاني سپيني سپيني واؤري شري شري
دنگ غرونه تولي سختي سوختي تيرولي خود جومات د سبکنڊ
خطیب ديوتي ورته خدائے خبر چي ولي گرانه وه چي قبوله ئی نه
کړه د قاري صېب کليوال دا خبره د هغي ورخي نه په زړه گرځوله
په کومه ورغ چي قاري صېب انکار اوکرو او دا ئی غوبنتل چي د
قاري صېب نه اوپونتي چي تاسو انکار ولي اوکرو۔

خه موده پس قاري صېب او کليوال په چهتي کلي ته لزل کله
چي په کلي کني د قاري صېب کليوال د قاري صېب نه پته
پونتنه اوکړه نو قاري صېب ورته اوئيل چي

"هر خه کولے شم کليواله خوبس په چا پسې رانه وروستو
اودر بدل نه کبري"۔

تویک تیبلی

د تویک نشیبلی

هر شوکه نسرين يوه زنانه وه خود بهادری قیصی ئی لکه د یو ننگیالی زلمی کوخه په کوخه او کلی په کلی خوری وی . هغه یوه هوبنیاره، بهادره، حسینه، او د اخلاقو یوه ښکلې نمونه وه نسرين د خپلې مور گل بانو د مرگ نه پس هم په خپل کلی کښې عبد لله نومی یو ځوان ته واده شوه . عبد لله هم ډېر ښه او تکړه ځوان ؤ خود خپل مور او پلار خواږه ئی نه وولیدلي . عبد لله د درېو کالو ماشوم ؤ چې مور پلار ئی په یوه ځانمرغي حادثه کښې وفات شوې وو . او د عبد لله پالنه ملک جان میر گل لکه د خپل اولاد پشان کړې وه . ملک جان میر گل د عبد لله خپل سکه ماما ؤ

ملک جان میر گل د لویې جائیداد مالک ؤ او د ملک صېب نور وروڼه هم ښه د مال خاوندان وو ملک صېب د عبد لله ډېر خیال ساتلو او اکثر به ئی دا کوشش ؤ چې د عبد لله په حق کښې څه قسم فېصله هم وي نو چې د عبد لله د مرضی مطابق دې اوشي ملک صېب به داسې ځکه کول چې عبد لله ته د مور پلار څه احساس و نه شي د نسرين سره د عبد لله رشته هم د عبد لله په

خوبنه شوي وه کله چي د عبد لله واده اوشونو عبد لله به ملک
صېب ته دا خبره کوله چي

"ماما جي زه غوارم چي زما ڄاڻنه کور شي او باقي ٿوند زه
په تاسو بوج نه شم"

خو ملک صېب به ورته وئيل چي

"نا عبد لله نا ته په ما بوج نه يي ڄه اوشو ڪه ته زما خيل بچي
نه يي خوزما د خيلي خوري خور بچي خويي ڪنه او بيا زما په دي
مال حال ڪنبي ستا پوره پوره حصه ده زما د خور چي زما سره
کومه حصه جائيداد ڪڀري نو د هغي مالڪ خويي ڪنه"

خو عبد لله بيا هم نه غوبنتل چي زه دي د ماما جي گهي وٽي
ته ناست يم او خورم ڄنم دي عبد لله ملک صېب مجبوره ڪيو او
ڄاڻنه ئي د مور په حصه جائيداد کور جوڙ ڪيو عبد لله د ماما نه
ڄاڻنه شو او د نسرين سره ئي بنه د ميني محبت ٿوند ٿيڙو لو ڪال
پس خدائے په عبد لله او نسرين مهربانه شو او په نارينه اولاد ئي و
نازول ڄه موده پس عبد لله د خيل پلار د جائيداد حساب ڪتاب د
خيلو ترونو سره او ڪيو او په خيلو ترونو ئي خيله حصه خرڄه ڪيو او
په هغه پيسو ئي ڄاڻنه دوبي ته د تلو ويزه واخسته عبد لله دوبي
ته مزدوري دپاره لاڙو د مسافري شپي ورڃي ڪه هر ڄو سختي وي
خو د نسرين او عدنان د روڻ سباؤن دپاره ئي زغملې او دغه رنگ
نسرين به هم د عبد لله جدايي زهيو له خو د خيل بچي عدنان

سره به ئې خپل ځان مشغولولو او د وړو کي عدنان وړو وړو خبرو او خنداگانو به ترې ټول غمونه هېرول.

عبدلله چې په دوبي کښې يو کال نيم تېر کړو نو الله پاک ئې د ژوند لمحې پوره کړې او عبدلله په اېکسیدنت کښې مړ شو دا غږ د نسرین د پاره سم تندرؤ داسې وه لکه چې په نسرین یوازې د قیامت ورځ وه په ځوانه ځوانۍ کښې د عبدلله نه جدا شوه نسرین لاره کونډه شوه عدنان یتیم شو د نسرین او عدنان د سر سپورۍ وړان شو بلها ارمانونه ئې په زړه پاتې شو د عبدلله د مرگ نه شپږ میاشتې پس یوه ورځ ساخت مهال د نسرین د کور د کوڅې وریؤ فقیر وږولو نسرین ورته د کور دننه نه اواز ورکړو.

"څوک یې؟"

جواب او شو

"غریب فقیر ملنگ یم چې څه مود وسه کېږي د الله په نامه ئې غواړم الله مود ژوند ټول مصیبتونه پر بشانۍ په خوشحالی بدلې کړه ډېر غریب یمه څه لاس امداد راسره او کړئ الله مو اوبخښه"

نسرین او وئیل چې

"زه خو پخپله د سر سپورۍ نه لرم ای کي یؤ ماشوم زوی سره د کونډتون شپې ورځې سبا کووم بس یو د الله اسرې ته پرته یم"

دغه رنگ یوه شېبه خاموشه شوه لکه چې د غمونو باران ورباندې بیا تازه شو او بیا ئې فقیر ته په غریو ژن اواز کښې اووې

" تہ لږ صبر وکړه زه راحم "

لږه شېبه پس نسرين په يو کتوري کښې لږ غونډې اوږه اوږه

" هن کاکا دا واخله "

فقير د نسرين د لاس نه کتورم واخسته او اوږه ئې په گوډي

کښې واچول -

" لله دې ستا خاوند له جنتونه ورکړي بچې دې خدائے نیک

عمله لوائے کړه لله دې پرې ډېره خوشحاله کړه "

فقير په يوه ساه دعاگانې اوکړې او روان شو نسرين هم د فقير

په دعاگانو امين اوکړو او د عبد لله په يادونو کښې په کت کښې

کښېناسته ولې چې نسرين ته بيا د عبد لله نامه مخې ته شوې وه -

د کور د کار سره سره ټوله ورځ ئې د عبد لله په يادونو کښې تېره

کړه کله چې په ټول کلي د تئيرو تورڅادر راخور شو چپه چپتيا

شوه گېر چاپيره د گاونډي خلک په خواږه خوب اوډه شو - د نسرين

سترگې لاورغلې نه وي چې په سر ئې چا د تور ټوپک شپيلی

کېښوده -

" چپا چې شور و نه کړې "

نسرين او ویر بدلله سترگې ئې په ځائے ودر بدلې ساه ئې بی

واره شوه حلق ئې اوچ شو او د ځلې نه ئې اواز نه راخو شو شېبې

پس چې ئې د سترگو په لکۍ کښې وکتل نو يو کس تربوزک وهلے

ولاړ و او د ټوپک په ماشه ئې گوته پرته وه او نسرين ته ئې اووئیل

چې

"کە خپل خان دې روغ خوښ وي نو سره د ماشوم مخکښې
شه گڼي نو"

نسرین چې دا واؤریدل نو د ډېرې غصې نه ئې د وجود وینه
کله پښو له او کله سر له تلله او راتلله خو هېڅ ئې هم نه شو کولې
نسرین سره د خپل خان پرواه نه وه خو د عدنان له خاطره ئې تللو
ته غاړه کېښوده او ورسره روانه شوه ولې چې بله لار نه وه د نسرین
د زړه نه یو لږ خبره و عدنان ئې په یو طرف راوولې او روانه وه خو په
زړه کېښې ئې رنگ رنگ سوچونه فکرونه کول د خان سره زړه
کښې وائي چې داسې څه طریقه او کړم چې د دې ظالم نه مې خان
خلاص شي د لږ مزل نه پس نسرین خپل حواس بحال کړه او دغه
سړي ته ئې اووئیل -

"وروره که خفه کېږې نه نو زما سره زما کالي پتري او څه لږې
ډېرې نغدي روپۍ دي که خوښه دې وي نو زه به ورپسې بېرته لاړه
شم"

سړي چې دا واؤرېدل نو نور هم خوشحاله شو او ورته ئې
اووئیل چې

"خوښه مې ده خو ماشوم به دې ما سره وي او زه به هم درسره
خم"

نسرین په خوشحالی خوشحالی را روانه شوه کله چې واپس
راورسېدلې نو نسرین په خپل کور په منډه ورننوتله او په کوټه
کښې دننه دیوال ته راخوړند کلاشکوف ته ئې لاس کړو او په دغه

ظالم ئي تش ڪرو سر ۾ پر مخي پر پوتو نسرين زر عدنان بچي له
ورمنده ڪره اسمان ته ئي وکتل او د خان سره ئي اووئيل
"شکر د ۾ خدايه چي د ظالم پء لاسونو کني دي هم زما د
عدنان بچي حفاظت او ڪرو"

د کلاشنڪوپ د ڌزو اوڙيدو سره د گاونڊ خلك هم راورسپدل
خلڪو چي په زمڪه پروت په وينو کني لت پت د دغه سڀي مخ
پرانسته نو دا هم هغه کس و چي د سحر ئي د ملنگ پء جامه کني
خبر و ذڪات غوبسته.

قلم

خدائے خبر چي پء ما ولي هغه دومره بنه لگبدلي وه يا خو رښتيا هغه ډېره ښکلې وه او يا هسي د هغي ښائسته سترگي او ښکلا زما پء زړه کښي ځائ شوي وو زما پء خيال چي د هغي دغه انداز ښکله ؤ.

”خو نا هيچري نه“

”دومره ښکلې خو نه وه“

او نه داسي یو نا اشنا ښائست ؤ چي گڼي ما هډو ليدلې نه ؤ ولي چي زما د کلي پء لوتې بازار کښي د کپرو يو غټ دوکان ؤ او زما دوکان ته به روزانه نوي نوي مخونه راپېښېدل د ډېر لري لري نه او نا اشنا نا اشنا خلک به راتلل زه به هر سحر خپل دوکان ته تلم او ماښام به ناوخته کور ته راتلم او لکه د نور کله پشان دغه ورځ خپل دوکان ته روان ووم پء لاره کښي مخکښي دوه کلوميتره پس يو وړوکي بازار هم ؤ چي اکثر به پکښي د سرک د تنگوالي او د ډرائيورانو د بي ځايه گاډو او درولو لء وجي عموماً گاډي را حصار وو او پء گهنتيو گهنتيو به را حصار وو.

دغه ورخ هم گادي را حيصار وو کله یو گادي د بل گادي نه
 په یو اړخ او کله په بل اړخ د وړاندې کېدو په هڅه کېنې بوښت وو
 یو گادي واله به بل گادي واله ته وئیل
 " تۀ لږ مخکېنې شه "

او بل

" تۀ لږ شاته شه "

" هلکه هارنونه مۀ وهه غوړونه دې راله کانه کړل "

او کله کله خوبه پکېنې ډرائیوران د یو بل سره په شرهم شول
 زمانه وړاندې یو سوزوکه په مزه مزه روان ؤ کله به ناڅاپه او درېدو
 او کله بیا ورو غوندي روان شو او چې کله ورته لږه شان موقع
 مېلاؤ شوه نو د یوې رکشي نه مخکېنې شو ما هم خپل گادي په
 تېزی سره ورو وړاندې کړو خود رکشي نه د وړاندې کېدو موقع
 راته مېلاؤ نه شوه زه هم په دې کوشش کېنې ووم چې که په یو اړخ
 راته لږه لاز مېلاؤ شي نو لږ به دوکان ته زر اور سپرم رکشه کېنې
 شاته بنی لاس ته تقریباً د لسو کالو ماشوم ناست ؤ او په څنگ
 کېنې ورسره گس اړخ ته په تور نقاب کېنې یوه پېغله ناسته وه
 اتفاقاً زما دغې پېغلي ته پام شو پېغله کله یو خوا کله بل خوا کله
 لاندې کله باندي د ډېرې حیا نه ئې د سترگو نظر اړولو را اړولو
 لکه چې د پېغلي سترگو له چاڅه ډکے وغېره وروړلو او پېغلي
 ترې نه خپلې سترگې بچ کولې د پېغلي دا انداز په ما ډېر ښه
 اولگېده د پېغلي دغې ادا زما د زړه په مېنځ کېنې قدم کېښود

زما د زړه دروازه ئي وډبوله پېغلي په دغې ادا زما اوده زړه راوینس کړو.

دغه شان چې کله ما د خپل گادي په هارن گوتې کېښودې او هارن مې اووهلو نوزر ئي ماته اوکتل او چې پام ئي شو چې گینې د مې هم ماته گوري نوزر ئي خپلې سترگې خکته کړې او بیا ئي د سترگو گاتي په حائے د حیا له وجې نه اودرېدل او بیا ئي خپل نقاب ته لاس پورته کړو اول ئي په پوزه په نرو سپینو گوتو نقاب سم کړو او بیا ئي لاس تر یو غوږ ورسولو او هم په خپل غوږ ئي د لاس گوتې نیولې پرېښودې د پېغلي په دې تماشه تماشه کېښې زه نه په وخت پوهه شوم او نه په جوړ شوي رش چې په دې کېښې لار وشوه بازار ختم شو رکشه په لار پاتې شوه او زه خپل دوکان ته ورسېدم.

گادې مې یو خوا ته اودرولو دوکان مې کولاو کړو په گاونډیانو دوکاندارانو مې سلام واچولو او د خپل دوکان په صفایي کېښې مشغول شوم خود پېغلي هغه د حیا نه ډک بنائسته ښکلې انداز به راته مخکېښې مخکېښې کېدو او د خپل خان سره په زړه زړه کېښې مسکه مسکه کېدم په زړه کېښې مې د پېغلي اداگانو یولوئ زخم جوړ کړم و زړه مې د خپل خان سره په خبرو و او دا پوښتنه به ئي د خپل خان نه پخپله کوله چې

"خدائے خبر چې دا پېغله به شوک وه؟ خو څه مړه که هر شوک وه خو ډېره قدرمنه او حیا ناکه پېغله وه"

د دوکان صفائي مي او کره جارو مي يو گوٽ ته ورگوزار کره او د جامو تانونه مي سمول راسمول خوزره مي ډپر ناقراره و کده د چا گاک يا گاونډي دوکاندار سره به مي د خه خبري له وجي لږ پام غلط شونو ساعت پس به مي بيا هغه پېغله را په زره شوه او ناقراره به شوم ورخ تېره شوه مازيگر شو چې په دې کبسي مي ناخاپي نظر پورې د سرک په غاړه هم په دغه پېغلي پر بوتوزه يک دم پاسېدم په زره کبسي مي د پېغلي په ليدو يوه مسته هوا والوته پېغله په ماشوم ورپسي وه او زما دوکان ته راننوتله دوکان ته په راننوتلو سره سم ماشوم او وئيل چې

"ماما جي په نوي ډيزائن کبسي د زنانو کپري راواخله"

ما زرد جامو نوي نوي تانونه راسپر دل شروع کرل او زره مي غوښتل چې په ټولو کبسي د ټولونه ښکلې او ښائسته جوړه پېغلي ته راواخلم پېغله لگيا وه جامي ئي خوښولې او ما د پېغلي په سترگو کبسي خپل ورک شوه خان کتلوزه د پېغلي په تماشه ووم او پېغله د جامو په تماشه وه اوس خو مي پېغله د ډپر نزدې نه اوليدله هر څو که د پېغلي مخ په نقاب کبسي پتې و خود پېغلي سترگي او ښکلې سپين مرمرين لاسونو د پېغلي د ښائست گواهي ورکوله پېغلي جامي خوښي کړي او د ماشوم مخي ته ئي کېښودې ماشوم د هغي جوړي د قيمت تپوس او کړو او ما ورته د جوړي خوارلس سوه روپۍ يادې کړي ماشوم پېغلي ته اوکتل او خپل جيب ته ئي لاس کړو ماشود جيب نه قلم راواخستو او د

پبغلی پء لاس ئی خء اولیکل پبغلی خیل لاس ته اوکتل بیا ئی د
ماشوم نه قلم واخستو او د ماشوم پء لاس ئی خء اولیکل ماشوم
زر زما نه تپوس اوکرو

" پء دولس سو به و نء شی؟ "

پء جواب کبئی ما د ماشوم نه اوپونبتل چئی

" ولی دا گونگی ده؟ "

او ماشوم جواب راکرو چئی

" او ماما دا گونگی ده "

فنا کوا

خداکَه زپا

د تیمور خان مور تمبل پَه لاس دا خبره اوکړه چې

"زما دغه ایکی یونیا زین بچے دے او زه به د خپل زوی تیمور خان واده په داسې ډنگ ډونگ سره سرته رسوومه چې د تمام محلت خلک ئې په تماشو ستړي شي"

هر څو که د تیمور خان پلار شمشیر گل کاکا د تنگ ټکور خلاف و خود تیمور خان مور د خپل زوی د واده خوشحالی د تنگ ټکور نه بغیر نیمگړې گڼله د تیمور خان د مور پښه د ډېرې خوشحالی نه په زمکه نه لگېده توده توده پره وه چاته به ئې د یو کار بنودنه کوله او چاته د بل کار.

"دغې ته دا لوبښي اووینځه..... او فلانکی ته خلکو له اوبه ورکوه..... ورپرې ته مېلمنو ته ورپرې اچوه"

او دغه رنگ خپله خبره به ئې مخ په وړاندې بوتله چې

" ټولو ته وایم گورم چې مېلمانۀ درنه خفه نه شي "

او په منډه منډه به د پېغلو په محفل ورننوتله.

”یہ جینکو سندری وایی کنه تاسو خوداسی غلی ناستی یی
 او کة سندری نہ درخی هلی..... پاسی خة غم خونہ دے پة کور
 کنبی می پة ورومبی حل خوشحالی راغلی ده لاد دی نه زیاته
 خوشحالی به لاکله پة ما راخی“

او بیا پخپله ئی تمبل ته لاس کرو یؤ حل دوه د گوتو پة سرونو
 د تمبل غاره او بیا د لاس پة ورغوی د تمبل مبنخ ته خیل لاس
 راواچولو او شروع ئی اوکره۔

”یہ هلکه وره راوله“

”برغه تماشه راوله“

”توره دی لونگی او زرین دی شال دے“

”نن د تیمورخان او د خدا وار دے“

او کله کله خسره د تمبل به پة گدا هم ورغله محفل به ئی
 گرم کرو جونه به ئی راپاری کری چا به لاسونه پرقول چا به سندری
 وئیلی او چا به گدا گانی خندا گانی کولی تر دی چي بعضو بعضو
 بنخو خو به پکنسی د وریژو ډکی غوری هم پر بنودی او د تیمور
 خان د مور د گدا پة تماشه به وی چي پة دی کنبی د تیمور خان
 پلار شمشیر گل کاکا د بیتیک د یؤ دیوال پة سر سر رانکاره کرو
 پة غصه غصه انداز کنبی ئی او وئیل

”دا خة غوبل موجود کرے دے..... بند کری دا فضولیات

..... د خان نه موراته ډمان ساز کری دی“

او بیا د دې خبرې کولو سره ئې د تیمور خان مور ته اوکتل او
په مُسکي شان انداز کبني ئې اووئیل

" او دې ته پکبني اوگوره ته خود عقیدې بنخه يې
..... په سپين سر دې د وړو سره خان سم کړم د مې بنده کړه دا
ډمخانه چې د ډنگ اواز وانه ورم "

د شمشېر گل کاکا د قارېدو سره خاموشي شوه د جونو محفل
پیکه شو او د تیمور خان مور د خپل خان سره په گوښو شوه او
بیا ئې اووئیل چې

" ته وس ده ته گوره ستا وس د بنخو په کار کبني خه کار
د مې خو خه چرته د خپلو مېلمنو سره کببند د څلورو میاشتو په
تبلیغ کبني خه لارې چې د خان نه دې راته اوس ملا جوړ کړم د مې
خه خپل کار کوه دا خو واره دي خه به کوي نو ستا پکبني خه کار
د مې "

د تیمور خان مور خپله خبره جاري اوساتله چې

" او بیا نن ؟ نن خود خوشحالی ورخ ده داسې د
خوشحالی ورخي کله کله وي او زما په کور کبني خودا
خوشحالی وړومبی خوشحالی ده خدائے خبر چې بله خوشحالی به
کله راخي زما خوبل زوم هم نشته په شپړو لوریانو د بره دغه یو
ککے خدائے راکړم د مې چې زه نن د خپل نیازین زوي په
خوشحالی خوشحالی او نه کړم نو کله به کووم "

شمشپر گل کاکا د تیمور خان سره په دې خبرو و چې د شاه
ایخ نه چا اواز اوکړو چې

" کاکا د تیمور خان په مور خه چل شوے او راپرېوتې ده "

شمشپر گل کاکا او تیمور خان چې شاته اوکتل نو د کور ټولې
زنانه یو خائے ته راټولې شوې وې او یوه لویه او وېلا جوړه شوه
داسې او وېلا چې نه خو څوک په خندا پوهېده او نه په ژړا چا دا
پهچان نه شو کولې چې دا راجمع شوي خلک ژاري او که خاندې
شمشپر گل کاکا او تیمور خان ورمنده کړه او چې د راجمع شوو
زنانو په مېنځ کېنې ئې د تیمور خان مور ته اوکتل نو د تیمور خان
د مور په تندي د وینو سېلاب رامات وو تیمور خان چې خپله مور
په خپله غېره کېنې راوچته کړه او وۀ ئې کتل نو د تیمور خان د
مور د تندي نه د کلاشکوف گولۍ پورې راپورې وتلې ده.

رځم

هسي خود تماشي خلک بنه ډېر او بي شماره ؤ خو يو هم
پکښې داسې نه ؤ چې تاروگي ته ئې دومره قدرې وئيلي وے چې
" ظلم مه کوه "

تاروگي چې به هغې له گُزار ورکړو نو هغې به منډه کره چغې
به ئې کرې او د سترگو نه به ئې د اوبنکو يو سېلاب جاري شو گېر
چاپېره به ئې او کتل زړه ئې غوښتل چې دې گېر چاپېره تماشگيرو
خلکو ته او وائي چې د دې ظالم نه مې خلاصه کړي خو ز به ئې سر
خکته کړو او د ځان سره به ئې په زړه زړه کښې او وئيل چې
" ولي دا خلک نه پوهېږي؟..... که دوي ظلم نه پېژني او
که د دوي په سينه کښې زړونه نشته "

خود تاروگي په دې عمل هر چا ځان شپېله کرے ؤ او تشه
تماشه به ئې کوله او نه تاروگي ته دا احساس کېدو چې
" د خدائے بنده دا خو هم د لله مخلوق دے او په سينه کښې
زړه لري خه اوشو که ستا د پتي نه ئې يوه شوړه شوتل او خوړل "

خود تاروگي پڻ زڙه ڪنبي لڙشان رحم هم نه راتلو تاروگي چي
 دا حل لڀنتي ته لاس ڪرونو تاروگي ته داسي محسوسه شوه لڪه
 چي تاروگي له چا دوه برغي لتي ورڪري وي تاروگي پڻ زمڪه گه
 وڊ راپرپوتوهغه چي پڻ خوارو سترڪو اوڪتل نوڊ پڻ صباق
 مولائي صڀ خره پڻ منڀه روانه وه هغه يو نظر خري ته اوڪتل او
 بيائي سترگي خڪته ڪري لڪه چي ورته ڊ خيل جبر احساس
 شوه وي.

دینیبی کور

د مینبی کور

ما د انسان په شکل کنبی ځناور په ورمبي ځل اولیده اگر چې تاسو به دا وایی چې د انسان په شکل کنبی او ځناور؟-

” او بلکل د انسان په شکل کنبی او ځناور “

خو نه پوهېږم چې څنگه په کومه ژبه او په کومو لفظونو کنبی بیان کړم هغه درد، هغه څړیکه، هغه احساس او هغه د اوبنکو ډکې غمژني سترگې-

” های های هېر به مې نه شي خو چې ده ته ولې دغه درد دغه څړیکه نه محسوسېده؟ ما ډېر څه لیدلي اوږدلي او محسوس کړي وو خو داسې حالات، واقعات او ظلم زیاتې مې نه و لیدلې اوس هم چې رایاد شي نو غونډې راباندې ځیر ځیر شي او د وجود وینسته مې نېغ او درېږي او ډېره لویه ویره مې واخلي او د ځان سره دا یوه خبره بار بار کوم چې

” دا انسان و؟ “

” نانا څوک وایی چې دا انسان و او که دا انسان و نو بیا ده ته دغه احساس ولې ونه شو اخر چې دا انسانان ولې دومره ظالمان دي ایا گینې زه هم انسان یم او که چرې زه انسان یم نو بیا

خود داسي انسانيت نه زما چوت بغاوت دے ڇڪه چي هغه مڀ
بلکل د زڙه نه نه اوڃي هره لحظه هر ساعت راته هم دغه حالات
مخې مخي ته کڀري "

هغه ورڃ يو ڄوان زلمے وينم چي راروان و يولاس کڀسي ئي
توپڪ او ترخ ته ئي پنجره زورنده کڀي وه او د بڻڪار نه واپس د
خپل کور پء طرف د خوشحالي نه پء توپونو توپونو راروان و کله
چي تر ما راورسڀدو نو يو شهبه زما سره اودريده چي زما پام
سمدستي د پنجرې هغه بي وسه مرغی ته شو کومه مرغی چي
دغي ڄوان نيولي وه او د پنجرې پء دغه قڀد کڀسي ئي بندي کڀي
وه۔

ما چي د پنجرې هغي قڀدي مرغی ته پء زور زبر او کتل نو د
هغي هغه خوار خوار نظر زما زڙه راولڙولو او زما پء زڙه ئي داسي
زلزله راوسته چي زه د خود نه بيخوده شوم ما چي کله د مرغی پء
سترگو کڀسي سترگي بڻخي کڀي نو ما د هغي مرغی د ژوند ٽول
حال احوال داسي محسوس کره لکه چي مرغی ماته خپله ٽوله د
ژوند قيصه کوله او ما اڙبدله ما د هغي پء سترگو کڀسي د بي
وسي د غٽو غٽو اوبڻڪو سره سره د هغي هغه سوالونه ميتونه
هغه چغي کوکاري محسوسي کڀي چي د بيانولو نه وي هغي هم
بڻگلے او ازاد ژوند تڀرول غوڻتل هغي هم د خپل يار سره د ميني
محبت د ژوند خوبونه ليدل هغي هم بچي لڙل هغي د خپلو بچو
سره د محبت او د خوشحالي ژوند تڀرول غوڻتل د هغي هم کور و

خود هغی پئه دغه احساساتو دغه ظالم نه پوهیدو هغی د هغه
زندان د ماتولو کوششونه هم کول خو هغی هېخ توان نه درلوده
هغه پئه دغه زندان کبني پئه ارمان ارمان د خپل ژوند نه لاس پئه سر
شوه خو هغه ظالم ته دا پته وه نه لگیده چې مرغی پئه اخري سلگی
کبني دا تپه هم اوکړه چې

زما د مینې کور دې وړان کړو
ظالمه خدائ دې پئه تا اوکړي فسادونه

لوپی لورپی

لوی سر

د کلي ټول خلک په یو ترپ راورسېدل چا په لاسونو کښې لوړې راخستې وې او چا به خاورې گټې نه کتلې خورابغولې به ئې یو آما لگیا وو سم یو لوتی غوبل و چا پکښې دا اواز اوکړو چې

"د اوبو نه کار واخلي"

نود اوبو اواز څه و چې د جومات ټوله ټینکۍ بیا د اوبو نه خالي پرته وه ځان په ځان بیا هم لوگي راختل خو چې کوم لوتی ناتاري اور د جومات په برونه لگېدلې و نو هغه مړ شوم و خلک ټول ستړي ستړي او ساه ساه وو ټولو خلکو به د یو بل نه پوښتل چې دا اور څنگه او چا لگولې و دغه خبرې اتري لاجاري وې چې یو کس خوا کښې ولاړ د نهه لسو کالو یو ماشوم راو نیولو او دوه درې خپېرې ئې ترې بڼه جوړې او تمبولې چې په هغې سره ماشوم چغې کړې او ټولو راغونډو شوو خلکو زر په جبرانتیا سره او کتل بعضو کسانو د ماشوم د خلاصې په نیت هم وړمنده کړه خو په دې کښې صبرو ترور د لرې نه اواز اوکړو او سرتور سر ئې رامنډې وهلې لکه چې د ماشوم په چغو خبر شوې وه او دغه وه چې راورسېده صبرو ترور د رارسېدو سره په خپل سر لوپټه سمه کړه د ماشوم د لاس نه

ئِي د ماچس ډبے او غورځولو او کلک ئي پء خپله غبره کبني راو نيولو د ماشوم د لاس نه د ماچس غورزول د ټولو خلکو د پوښتنو جواب وو .

صبر و ترور ماشوم پء تندي ښکل کړو او دا ئي او وئيل چې دا خو زما ساده بچے دے دومره ظلم څوک کوي دا خونه پوهېږي نو تاسو خود جرگو خلک يئ صبر و ترور څو ستغي سپوري او وئيلې د خپل زوي پء سر ئي لاس راښکود او سره د خپل زوي کور ته روانه شوه ساده کء رښتيا ساده ؤ او کء نه خو چې صبر و ترور به ورته ساده وئيلو نو پء ټول کلي کبني پء ساده مشهور ؤ د ساده خپل نوم زر ولي خان ؤ خو ساده نوم ئي رښتيا پء ټول ژوند کبني سادگي راوستلې وه دغه شان وختونه تېر بدل او زر ولي خان ساده د ژوند ورځې شپې پء مختلفو تکليفونو کبني صبا کولې د زر ولي خان ساده د ژوند تکليفات دومره ډېر وو چې بعضي بعضي غټ غټ تکليفونه به زر ولي خان ساده ته هېڅ هم نه وو او نه به ئي محسوسول .

ولي چې زر ولي خان ساده د صبر و ترور مشرے زومے ؤ او د زر ولي خان ساده نه چې کوم کشران وروڼه وو نو هغوي ټولو له صبر و ترور ودونه کړي وو خو زر ولي خان ساده له ئي لا واده نه ؤ کړم پء دې راز څوک هم نه وو پوهه چې زر ولي خان ساده له صبر و ترور واده نه کوي او کء زر ولي خان ساده واده کول نه غواړي خو دومره ضرور پوهه وو چې زر ولي خان ساده يئ ډېر ښه او اخلاقي انسان ؤ

چرته تري پة ژوند خوك ازار شوي نة وو او پة كار روزگار كنبی هم
د چانه كم نة و بنه تكره انسان و پة قد بود هم بنه دنك پوره شپړ
نيم فوټه و او نة خو پة لاسو پنبو معزوره و بنه سم دم انسان وو خو
خدائے خبر چې د زر ولي خان ساده د زړه دنيا ولي نيمگري
بنكار پده.

كه چرته چا به د زر ولي خان ساده نه او پوښتل چې ته ولي واده نة
كوي نو هغه به نر مے شان مسكه شو خو د دغې مسكا پة معنه
خوك هم نة پوهېدل او دغسې د زر ولي خان ساده پة سر كنبی
سپين اولگېدل گيره ئې سپينه شوه او صبر و ترور داسې عمر ته
اور سپېدل چې د هغې علاج لاتر اوسه پورې نة د مے پېدا شوم او
د خة لري ناروغی نه پس صبر و ترور د مرگ پة خوب او ده شوه د
صبر و ترور جنازې ته د كلي گن خلك راغلي وو هر سري د زر ولي
خان ساده سره خپل غم شريكولو دغه وخت كنبی چا د زر ولي
خان ساده نه غلي غوندي او پوښتل چې ساده گلله اوس خوبه خپل
كور ابادوي كنه ساده گل يو سوړ اسوبله او كړو پة مخ ئې غټې
غټې اوښكې راوبهېدي او پة گيره كنبی وركې شوې او هغه غريو
نيولي او وويل

”زما عظيمه مور“

زما عظيمه مور چې ژوندي وه نو ما د هغې پة مينه كنبی خوك
شريكول نة غوښتل او خكه ما د واده نوم نة شو اخستے ما خپل
ټول عمر د خپلې مور پة خدمت كنبی تېر كړو.

”خوزة“

زۂ پۂ دې خوشحاله یم چي د هغې د مرگ نه پس هم زۂ د هغې پۂ مینه کښې څوک شریک نه کړم ځکه چي زما د مور مینه ډېره عظیمه مینه ده او پۂ دغه عظیمه مینه کښې ماته د بل چا نوم شریکول ډېر لوی جرم ښکاري -

د زر ولي خان ساده پۂ دې خبرو سره ټولو خلکو یو بل ته اوکتل او د ځان سره ئې اوږټیل چي زر ولي خان ساده خو ډېر لوتی سرے دے او بیا چي کله د زر ولي خان ساده مور صبرو ترور خاورو ته اوسپارلے شوه او جنازې ته راغلي خلک ټول خپلو کورنو ته اورسېدل نو بیا چا د جنازې اعلان او کړو چي پۂ دا ځل اعلان کولو سره اعلان اورېدونکي ټول خلک حق دق او جبران شول او دغه شان د کلي محلت خلک ټول خبر شول چي زر ولي خان ساده د خپلي مور قبر ته ډډه وهلي د مرگ پۂ خوب اوده و.

تَشِي كُنِي

فخري كاكا چي د لوتئ اختر مونخ پئ عيدگاه كني ادا كرونو
 د يو شو كسانو سره ئي د اختر مباركي او كره او نبغ خپل كور پله
 روان شو خه ساعت پس خپل كور ته د رسېدو سره ئي خپلي كور
 وداني گل بشري ته او وئيل چي

”لله دي زمونږه مدد او كړي گيني ډېره گرانه ده يو خوا گرانې
 دومره حد ته رسېدلې ده چي هر خه د اسمان سره خبرې كوي او بل
 خوا كه لله پاك راله اولاد را كړي وې نونن به مې داسې حال نه و
 ولي چي دا وخت زما د كار روزگار نه بلكي د جومات پئ گوت
 كني د لله ذكر كولو دې خوبس خه او كرم مجبوري ده
 نو..... دا نور مخلوق او گوره خپل اخترونه كوي خوشحاليانې
 كوي قرباني كوي او زمونږ د خوارانو قسمت..... هي هي
 پئ نني مباركه ورځ مې هم پئ دي عمر دمه نشته“

او بيائي يو اسوبله او كړو خپل اوزار ئي پئ اوږه راواړولو او
 پئ رپېدلو قدمونو ئي پئ قلاږه قلاږه د شاهي پارک لار اونيوه
 شاهي پارک ته چي اورسېدلو نو ورومې شروع ئي د شېر عالم او
 مېموني د قيصي نه او كره او چي گهنټه نيمه كېدله نو فخري

ڪاڪا د تمبل پء جڙق او د خپل خورء او از پء جادو د پارڪ ٽول خلڪ
گهر چا پيره د خپل خان پء تماشه ڪري وولابه چا فخري ڪا ڪا ته خء
ورڪول چي يوتور مخي پوليس والادغه گنه خوره ڪره او فخره
ڪاڪا تش لاس ڪور ته روان شو -

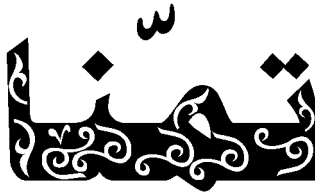

زهرو

دغه شپه د کور ټولو خلقو ته ډېره درنه محسوسېده خو چا
 یو بل ته اظهار نه شو کولې شپه پخه وه خو د ټول کور په دغه یوه
 کوټه کښې رڼا اوس هم وینه وه هغې ته په مېز ډېر کتابونه پراته
 وو یاسمین په مېز پروت د ټپي وي ریموت ته لاس کړو او ټپي وي
 ئې بند کړو.

بل خواه په مېز پرته د کاغذ یوه پاڼه د پکي هوا خوزوله
 یاسمین دغه پاڼه راوچته کړه او په دغه پاڼه لیکلې شوي خط ته
 ئې په زیر زیر کتل خط ئې لا پوره لوستلې نه و چې لاسونه ئې
 په ریږدو شو

او پاڼه ئې د لاسونو نه پرېوته هغې چې په ریږدلو
 لاسونو د رڼا مخ د مېزنه را اوچت کړو نو د رڼا په ځله د زهرو
 خورلوله وجې وینه رابهدلې وه.

تمنا

د هغې هم دغه یوه تمنا وه! چې کله به هېرم په خه خبره خفه شوه
 نوزر زره به ئې په خپله تمنا خپل زړه ته تسلي ورکوله او اکثر به ئې
 بره اسمان ته اوکتل او دا به ئې د ځان سره اووئیل چې
 "شکر د مې خدایه چې دغه یوه تمنا خولرم گینې ډېره گرانه ده
 ولې چې زما ځوانی دلته د بېلتانه اؤر اوسپزله او د هغه ځوانی د
 عربستان مسافری"

خوپه هغه ورځ چې د هغې د کور په کوڅه کنبې د گاډي د
 ناڅاپي بریکونو او ازونه د هغې تر غوږو شول نوزره ئې یو درز
 او کړو گېر چاپېره ئې اوکتل او په منډه دروازې پله ورغله هغې چې
 د دروازې په سوري کنبې اوکتل نو د هغې تمنا د ځان د گاډي د
 تېر د لاندې اخري سلگۍ وهلې

جرم

نه ده معلومه چي د دي نه وړاندي به ئي نور سومره خلك
وڙلي وو چي اوس زما نمبر و او زه خوشه چي راسره ولاړ نور هم يو
خوياران وو خدائے خبر چي هغوي به ئي هم وڙلي وو او ڪنه
خو

"هن ربنتيا"

د يو ڪس نيم زيبرگي زما هم تر غوربو شوم و او داسي راته
محسوس بدل لکه چي راسره نور ياران هم قتلوي خوبيا وروستو
هيو خبر نه شوم چي کيني دا ولي څنگه او څه اوشو خبر! زه بيا هم
په دي خفه نه ووم چي ولي قتل شوم خو په دي ضرور خفه ووم چي
د قاتل په زړه کني ولي نه راتل هغه ته دا احساس ولي نه کيدلو
چي زه دا دومره غٽ ظلم ولي کووم خو دومره به اوو ايم چي شائد
هغه به نه پوهيدو خونا..... ولي چي په دغه وخت کني خود قاتل
پلار هم موجوده و.

او بيا داسي پلار چي بنه اوڀر ده سپينه گيره په سر سپينه
پگري، اولاس کني بندي اوڀر دي تسبيح او دا خوشه چي په هره خبره
کني به ئي د احاديثو حواله هم ورکوله او دهغه د رويي نه داسي

محسوس پدله لکه چي هغه بنه لوتئ پوهه او پرهېزگار ه انسان و
 ولي چي هر چاته به ئي بنه بنه نصيحتونه كول او د پردې كولو په
 باره كنبې خوبه ئي هر چاته نصيحت كولو خود هغي باوجود چي
 د هغه پېغله لور په داسې لباس كنبې د خپل كور نه راووتله چي د
 هغي نه حيا له هم حيا ورتلله..... او چي پلار خپلې لور ته اوكتل
 نو غاړه ئي تازه كړه او خپلو تسبوله ئي زور وركړو
 لكه چي دغه جرم هغه ته هډو جرم نه بنسكارېدو.

د قمر گل کاکا دوکان به په مازيگري کښې داسې گرم و لکه چې مېله لگېدلي وي ځکه چې په دغه ټول کلي کښې صرف هم دغه يو دوکان و او دغه وجه وه چې که د ورځې به د کلي ټول خلک په خپلو کارونو کښې بوښت وو خود مازيگر اوزگار وخت کښې به ئې د قمر گل کاکا د دوکان نه سود سودا کوله او څه خلک خو به د مازيگر اينجوائمنټ لپاره هم راتلل يو خوا که د خلکو د راجمع کېدلو وجه د ځائې ځگي ښکلا او د زبردستي فضا خوندونه وو نوبل خوا قمر گل کاکا هم د خپل دوکان مخې ته کټونه اچولي وو چې د کلي د سپين گيرو مشرانو به ورباندې د جري مينه ماتېدله او دغه شان به ورپکښې د روانو چارو سياسي سماجي بحثونه هم کېدل که په پوره نړۍ کښې به څه قسم نوم کار هم شوم و نو ټول به ورته خبرېدل دغه وجه وه چې ټول مازيگر به پکښې د کلي ټول مشران کشران په ډېره مينه راغونډېدل.

هغه ورځ هم د کلي خلک د معمول مطابق راغونډ شوي وو يو ځائې بل ځائې ټولگي ټولگي گپونه لگولې کېدل چې په دې کښې

ناگهانه یو ډز او شو چې د ډز اوږدو سره د ټولو خلکو توجو ډز پله لاره . خه ساعت ټول خلک خاموشه وو خوبیا خپل گپ شپ ته متوجې کېدل چې د قمر گل کا کا د کور نه د یو ماشوم وری تې وری تې کریکې راوچتې شوې دغه کریکو اوږدو سره قمر گل کا کا دوکان کول او پرېښودو او پښې ابله ئې خپل کور پله منډه کره

خلک هم ټول ډېر په حیرانتیا سره گډوډ په قمر گل کا کا وریسې شول قمر گل کا کا چې په خپل کور ور دننه شونود ورننوتلو سره ئې د خپل ورکوټي زوي کاشف خان په لاس کښې تمانچه اولیده چې د تمانچې په لیدو هغه نور هم وار خطا شو او په تُندی ئې په کاشف خان ورمندډه کره غرض ئې دا و چې د کاشف خان د لاس نه تمانچه واخلي خولابه ئې د کاشف خان د ورکوټو چاچونه تمانچه اخستله چې نظر ئې د کور په انگښ کښې د کاشف خان په مور پرېوتو د قمر گل کا کا دغه نظر د کاشف خان په مور پرېوتل خه و چې زړه ئې یو درز او کړو خله ئې وچه شوه او په مری کښې ئې لارې اوښتې او چې د کاشف خان مور له په درنو قدمونو ورنزدې کیدو نو چغې ئې کرې .

مکمل رسول ایلم

عوتیج اور شپده

دری بنھی

هسي خو دنيا دا خبره مني چي بنهء ڊپر کم اصل بوٽي دے او
 چي چرته هم دوه يو ٽائے شي نو بيا به ئي وطن پء سر راخستے وي
 او چي لاد يوې بلي بنې شي نو بيا خو دنيا ٽه چي اسمان ته هم اور
 اچوي دا خو فضلي باچا وو چي دري بنهي ئي داسي د لاس لاندي
 ساتلي وي چي چا خودي قرت کرے وے او داسي هم نه وه چي
 گيني فضلي باچا يو غصه ناک سرے و او نه داسي وه چي د
 فضلي باچا د نوم سره باچا تکرے و نو دا به گيني يو مالدار او يو
 دولتمند سرے و د فضلي باچا خپل نوم فضل خان و خود
 ورو کوالي نه به ورته مور فضلي باچا نوم وئيلو نو هغه نوم و چي پء
 ٽول کلي کني به پء فضلي باچا ياد بدلو فضلي باچا يو غريب
 انسان و پء کور کلي کني به ئي چي ٽه دياري مزدوري او کره نو
 ما بنام له به ئي پء دري وارو بنهء پء خلاص مت او پء
 خوشحالي خور له وجه هم دا وه چي قدرت فضلي باچا له داسي
 خور خوي ور کرے و او داسي خور مزاجه انسان و چي دري وارو
 بنهي به ئي تعبيداري وي۔

"هن ربتيا"

فضلي باچا دومره مست هم نه و چي پء دومره غريبي کني
 ئي دري بنهي کولي خو هغه د چا خبره چي

" خدائے چي چاته پېنبه کړي نو خان دې ورته مېخه کړي "

د فضلي باچا دوه کشران وروڼه وو د ډېر غربت لۀ وجې پۀ فضلي باچا او د هغه پۀ وروڼو د هغوي پلار سبقونه نۀ وو وئيلي فضلي باچا او د هغۀ دواړه وروڼه پۀ داسې عمرونو کښې وو چې يو نا اشنا سړي به پکښې د مشر کشر پېژندگلو نۀ شوه کولۀ کله چې درې واړه وروڼه زلموتي شول نو پلار ئې وفات شو او د کور ټولې زمه واری د فضلي باچا پۀ سر شوې . فضلي باچا به پۀ کلي کښې ديارې مزدوري کوله او د کور خرچه به ئې ورباندې چلوله خۀ موده پس فضلي باچا د خپلو وروڼو سره مشوره او کړه او د بابا د لاس پاتې شوۀ جائيداد نه ئې خۀ حصه خرچه کړه او پۀ هغه پېسو ئې خپلو دواړو وروڼو لۀ د سعودي ويزې واخستې چې پۀ هغې سره د هغوي د کور گُزاره روانه شوه او چې خۀ موده تېرېدلۀ نو فضلي باچا خپلو وروڼو لۀ ودونه او کرل او دغه شان د غربت د ژوند نه ئې لاسونه پۀ وتوو دغه رنگ چې خۀ کال دوه نور تېر شول نو د فضلي باچا کشرانو وروڼو فضلي باچا لۀ گامۀ واخستو اوس د فضلي باچا او د هغه د وروڼو ژوند ډېر د سور ژوند ؤ پۀ فضلي باچا او د هغۀ پۀ وروڼو به د ټول کلي بحث ؤ او اکثر لۀ به پۀ ټول کلي کښې د هغوي پۀ محنت او اتفاق مثالونه پېش کېدل د هر چا پۀ خُله به بله خبره نۀ وه خو د فضلي وروڼه داسې محنتي دي او داسې اتفاق ئې د مے -

دغه خبرې وې چې د فضلي باچا په وروڼو د چا د نظر تېره غشه ورپرېوتو او یوه ورځ دواړه وروڼه سحر وختي په یو ګاډي کېښي کار له روان وو چې د ګاډي بریکونه فېل شو او دواړه وروڼه سره د ګاډي تباہ شوي وو او د دواړو وروڼو ښځې فضلي باچا ته پاتې شوي خو هغه ورځ وه او نن ورځ ده که د فضلي باچا په کور کېښي چا د ښځو شرياد يوي بلې سره خفگان ليدلې ياد بل د ځلې نه اورېدلې ؤ او دا خوځه چې د فضلي باچا خپلې ورومبې ښځې هم داسې نه وه محسوسه کړې چې گينې زما په حق کېښي زما سره نور خلک ولې شامل شوي دي او دغه شان پوره نهه لس کاله تېر شو خو چا ته ئې دا احساس هډو ورنه کړو چې گينې زه دا هرڅه نه شم برداشت کولې او ښه په خوشحالی به ئې د خپلو ښو سره وخت تېراړولو خو چې کله د کلي په غټ جومات کېښي د جمعې د مونځ په موقع ځان مرگي چاؤدنه اوشوه او د کلي ډېرې تورسري پکښې کونډې شوې وې او ډېر بچي پکښې يتيمان شوې وو چې د دغه چاؤدني په شهيدانو کېښي فضلي باچا هم شامل ؤ او لاخو د فضلي باچا د مرگ مياشت نه وه پوره چې د فضلي باچا د اولنې ښځې بدې ورځې شروع شوې او داسې ورځ دې حرامه وي چې د فضلي باچا ورومبې ښځې ته به دواړه په ډله شوې نه وې او په شريکه به ئې وهلې نه وه .

نناره

ننداره

ما لاهغي ته په ورومبي نظر سم کتلي نه وو چې سترگو مې
 زړه ته د هغي د سپين مخ تصوير لکه د اسماني بجلی د پرق پشان
 رسولی ؤ او بيا زړه ته د تصوير رسېدل هم داسې وو چې د زړه په
 درياب کښې مې بی چښی او ناقرار توب داسې چپه او وهله چې زه
 به ئې بيا بيا هڅولم چې يو ځل بيا د هغه بڼا پېری د حُسن ننداره
 او کره . خوبل خوا که هر خود هغي بڼاست زړونه په خپل ځان
 پسې لکه د مقناطيس رابڼکودل خوزما په سترگو کښې هم د حيا
 درياب داسې په موج کښې ؤ چې سترگې مې خکته کړې او د خپل
 ځان سره مې رو غوندې او وئيل چې

" مړه داسې بڼاستونه مه گوره د کوم بڼاست چې ته قابل نه

يې "

خوپه دې خبره مې زړه قائل نه ؤ او بيا بيا به ئې د هغه
 بڼاست ننداره کول غوښتل او دغه شان ئې داسې د خود نه بی
 خوده کړم چې سترگې مې اوچتې کړې او يو ځل بيا هغي ته په کتو
 مجبوره شوم خو دا ځل کتل داسې نه وو دا ځل چې ما هغي ته
 او کتل نو هغي هم ماته داسې کتل چې د هغي کتل هم زما د کتلو
 نه کم نه وو .

شادر

د سوات په نوي جوړ کړي شوي موټرو ۽ سفر کول د نازو ډېر غټ ارمان و د کله نه چې د سوات په موټرو ۽ د گاډو تگ راتگ شروع شوه و نونازو به هره ورځ خپل خاوند ته د سوات په موټرو ۽ د سفر کولو فرمائشونه کول او د نازو خاوند به د خپل کار روزگار او خپلو مصروفیاتو له وجې نازو ته يوه بهانه او بله بهانه کوله خو دوهمه ورځ وه چې نازو هم خپل ځان بوت کړي و يو ضد نيولي وه او د خپل خاوند سره به ئې سمې خبرې هم نه کولې تر دې چې نازو خپل خاوند د غې خبرې ته تيار کړو خبره ئې او منله او دغه ورځ د سوات په موټرو ۽ تر پېښور ه راغله.

نازو چې په پېښور کښې د بي ار ټي (BRT) بسونه اوليدل نو يوه بله تمنا ئې په زړه کښې راوچته شوه او خپل خاوند ته ئې اووئيل چې

"هسي هم پېښور ته راغلي يو او خدائے خبر چې بيا به کله راځو خو په دغې غټ گاډي کښې خوراله يو چکر راکړه کنه"

د نازو خاوند اول خو نازو ته انکار او کړو خو چې نازو ته ئې اوکتل چې په مخ ئې د خفگان اثار راخوړ بدل شروع شول او د نازو په هر وخت کښې ضدونه ئې مخې ته شو نو زړه ئې د نازو دغه

ارمان هم نیمگرے پر پخبند دل نه غوخبنتل او د نازو سره پء دغه خبره متفق شو۔

نازو چي پء ستياپ باندي گادي ته اوختله او گاديء روان شو
 نو نازو ته داسي محسوسه شوه لکه چي نازو پء اول ځل داسي سفر
 کړي وي او لکه چي د دي نه مخکښي ئي چرته نه و کړي پء نازو
 د دغه گادي د چکر دغه سفر د پر بنه اولگېدو او زړه ئي غوښتل
 چي ټوله ټوله ورځ ئي پء دغه گادي کښي چکري لگولے تر دي چي
 نازو د پوره پېښور د بي ار ټي پء سرک چکري راتاؤ کړي خو چي
 کله پء ستياپ د گادي نه راكوزيدله نو د هغي هغه څادر چي د
 هغي حيا وه هغه څادر پء کوم کښي چي د هغي هر څه پټ وو
 اوښتو او نازو د بي ار ټي نه د راكوزيدو پء پروو کښي د پره بده
 بده راپرېوته او چي د نازو خاوند د نازو اوچتولو لپاره رارسېدو
 نو نازو بيا وازه ځله پرته وه۔

ٻڌائڻ لاءِ رسول ايلم ۽ زمونڊ ۽ عصري يونيورسٽي او
ياشعوره ۽ لاءِ جي ۽ شعرو ليلو سره سره ۽ نثر ليکڻو
۽ اهميت او ضرورت احساس هم برسره شته او ۽ ڏشه
احساس تر مخه ۽ خپلو انسانو ۽ زمونڊي مجموعو
"عوتى اورڙپهه" ۽ ڪتابي صورت پيشون اولس ته
سهارل لحواري - ڏي مجموعو ڪيئي ٽولي شل انساني شاعلي ڏي - ۽
چوپٽ او رهاڻي تر مخه ڏا مختصري انساني ڏي خو ۽ اختصار
پاوجود ۽ انساني ڪم ۽ ڀرت او ڏني چوپٽ ڏني ۽ لوستون ڪيو توجهه خان
ته راڳاري - ۽ ڀرت انساني ڪيئي ۽ ٻڌائڻي ايلم مشاهدو ، ڏهر ڪردار ۽
ماحول او نفسياتو تر مخه توجهه او ساهو ترجماني ، ۽ پلاٽ او
واقعاتو ۽ تسلسل ڪيئي ۽ تلوسي رنگ او ۽ ۽ مجموعي توڳه ۽
پيشي ڪليوال ژوند عڪاسي ۽ ٻڌائڻي ايلم انسانو ڪيئي لا زبات ڀرت
۽ اليڪون پيدا ڪوي - ۽ انساني ۽ ۽ مبدان ڪيئي ۽ ٻڌائڻي ايلم جهان ڏا
۽ زمونڊي قلم ۽ زمونڊي رنگ ۽ جي ۽ ۽ ڀرتي ڏول ۽ هفتو ۽ راروانو
ڏهنون نقشونه به ڏهر پاڇو او ڏرانو ڏايتوي - ڏا پوره اعتماد سره واپس
جي ۽ ٻڌائڻي لاءِ رسول ايلم "عوتى اورڙپهه" به ۽ پيشو انساني ۽
تخليقي سفر تو "عوتى اورڙپهه" تر مطالعو رارسي او ۽ هفتو ۽
انسانوي سفر عوتى به ضرور غور ڏيڻي ڏي -

پتھرينه

پروفيسر ڊاڪٽر حنيف خليل
سلام آباد ۱۰ اڪٽوبر ۲۰۲۱

عصري يونيورسٽي ، پيٽنور
eamirpant2015@gmail.com
0300-9019499

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**